

NOTĂ

Ieri după masă, Asociația romilor din capitală a ținut două întruniri, una în cartierul Fântânică – Parcul General Moșoiu – și alta în Șos. Mihai Bravu (șatrele Izvorul Tămăduirii).

La aceste întruniri au vorbit: Nicolae Gheorghe Lache, Ion Niculescu, Dumitru Petre, avocat Goga și G.A. Lăzurică.

Președintele romilor, dl. Lăzurică, a cerut cu insistență tuturor romilor din țara românească ca la apropiatele alegeri să voteze numai cu Partidul Național Liberal[1], care este venit din încrederea M. S. Regelui și a poporului și care este singurul partid de ordine, cu mare trecut istoric și pe care se poate pune bază că va aduce țara la o stare înfloritoare.

Participanții au manifestat în mod călduros pentru dl. I.G. Duca și pentru partidul liberal. S-a hotărât ca o delegațiune să se prezinte d-lui prim-ministru I.G. Duca, care să-i aducă la cunoștință hotărârea romilor de a vota cu partidul liberal și în același timp să ia răspunsul la memoriul pe care romii i l-au prezentat.

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.68)

[1] La data întrunirii relatate în document, se instaurase deja un guvern național-liberal condus de I.G. Duca (din 14 noiembrie 1933), care trebuia să organizeze alegerile parlamentare din 20 decembrie. Cum era aproape o regulă ca cei care guvernează să obțină sufragiile cele mai multe, strategia cea mai eficientă a Asociației romilor devenea votul alături de partidul aflat la putere. De altfel, în urma alegerilor, Partidul Național Liberal a obținut 50,99% din voturi (300 de locuri în Parlament), în vreme ce Partidul Național Agrar al lui O. Goga doar 4,01% (8 locuri). Din nefericire însă, la 29 decembrie 1933, I.G. Duca a fost asasinat la Sinaia de către legionari.

REFERAT

Ministerul de Interne, Direcția Administrației de Stat, cu adresa nr. 13.446-A/1933, ne cere avizul asupra cererii Uniunii Generale a Romilor din România de a i se acorda personalitate juridică.

Din cei 21 de indivizi care iscălesc actul constitutiv, 3 nu au fost găsiți la adresele indicate, fiind complet necunoscuți și prin vecinătate. Ceilalți membri, invitați să ne dea relațiuni despre ei, și unde i-am putea afla, nici până azi nu au putut indica adresele lor (și anume: Ștefan Niculescu, zis Brânzeanu, Constantin Gheorghe și Vintilescu Francisc).

În afară de aceasta, următorii 3 subscriitori ai statutelor: Urziceanu Constantin, Oiță Gheorghe și Ion Costache au caziere la Serviciul Poliției Judiciare

din Prefectura Poliției Capitalei. Primii au condamnări definitive pentru bătăi și ultraj, iar al treilea furt.

În aceste condiții, fără a mai analiza textul actului constitutiv și al statutelor, suntem de părere să nu se acorde personalitate juridică „Uniunii Generale a Romilor din România”.

Comisar-ajutor
[indescifrabil]

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.27)

41

[martie 1934]

UNIUNEA GENERALĂ A ROMILOR DIN ROMÂNIA

Frați romi!

Concetățeni români!

Uniunea Generală a Romilor din România, împlinind aproape 1 an de existență, în care timp a organizat pe romii din întreaga țară și a izbutit să realizeze lucruri modeste, dar frumoase până în prezent, pornește acum la o intensă manifestație artistico-culturală.

De aceea, s-a hotărât organizarea primului și unicului în România, și chiar în Europa, a unui MARE FESTIVAL ARTISTIC-CULTURAL, dat sub patronajul d-lui Gabriel Marinescu, prefectul minicipiului București, cu următorul program:

1. Conferință despre *Originea, istoria și emigrația romilor în Europa*, conferință ținută de dl. G.A. Lăzurică (voievodul romilor).
2. „Rivalii”, piesă într-un act, cu subiect luat din viața de pe front, în care se arată patriotismul și spiritul de umanitate al soldatului rom în timp de război, piesă originală de dl. Gal, publicist rom.
3. Defilare alegorică a breslașilor romi.
4. Quartet muzical: pian, violoncel, vioară primă și secundă.
5. O nuntă țigănească, cu cântece și dansuri țigănești vechi, de origine indiană, precum și ospețe cu datini și obiceiuri țigănești.

Festivalul este organizat de G.A. Lăzurică, președintele Uniunii Generale a Romilor din România, în folosul grădinițelor de copii romi.

Programul se va executa numai de diletanți romi.

Suntem încredințați că semenii noștri romi, precum și concetățenii noștri români, ne vor sprijini, asistând la acest festival care va avea loc în Sala Teatrului Cinema „Omnia” din b-dul Schitul Măgureanu nr. 4, duminicile de la 18 și 25 martie a.c., ora 10 dimineața precis.

Comitetul

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.54)

REFERAT

Ministerul de Interne, Direcția Administrației de Stat, cu adresa nr. 2278-A/1934, cere Prefecturii Poliției Capitalei avizul asupra acordării personalității juridice solicitate de Uniunea Generală a Romilor din România, cu sediul în București, strada Sârbească 8.

Studiind actele anexate la acea adresă, actul constitutiv și statutul, și constatând că nici unul dintre membrii Asociației nu-și au profesia și adresa indicată în acte, pentru a se putea face asupra lor informații cerute de lege, am invitat în fața noastră în 3 rânduri pe avocatul Ilie Boruga din București, strada Italiană 13, arătat în acte ca fiind însărcinat cu formalitățile pentru obținerea persoanei juridice. Numitul, nedând curs invitațiunii noastre, am chemat în fața noastră pentru a ne da detaliile necesare pe dl. G.A. Lăzărescu-Lăzărică, președintele Uniunii Generale a Romilor din România. Numitul, purtând întâmpinarea care se alătură, ne arată că comitetul hotărât prin statut și act constitutiv s-a modificat și ne dă o nouă listă cu membrii comitetului, listă care cuprinde 12 persoane.

Întrucât legea și regimul persoanelor juridice prevede în mod expres și sub sancțiunea de respingere a cererii ca asociația ce solicită persoana juridică să indice în actele constitutive:

1. Numele și contribuțiile materiale ale fondatorilor.
2. Numele și prenumele persoanelor ce compun asociația, precum și a celor care formează consiliul de administrație, de control, cu mențiunea profesiei, domiciliului și naționalității lor.
3. Să fie compusă din cel puțin 20 de membri.

Întrucât niciuna din condițiile de mai sus nu sunt îndeplinite, suntem de părere să se dea aviz nefavorabil cererii Uniunii Generale a Romilor din România de a i se acorda persoană juridică.

Comisar-ajutor
[indescifrabil]

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.55)

România
Direcțiunea Generală a Poliției
Direcțiunea Poliției de Siguranță
Serviciul de Informații
No. 37.173-S/14 mai 1934

Domnului Inspector General de Poliție. București

Avem onoare a vă aduce la cunoștință că Asociația artiștilor instrumentiști și lăutari din Pitești și jud. Argeș a cerut Trib. Argeș să fie recunoscută persoană juridică.

Aducându-vă la cunoștință cele de mai sus vă rugăm să binevoiți a dispune să se facă, de urgență, informațiuni complete asupra acestei asociațiuni, iar rezultatul împreună cu avizul dv. să fie comunicat direct Parchetului respectiv, conform ordinului nostru circular no. 46.193 din 13 iulie 1932.

De asemenea veți trimite și Direcțiunii Generale copie de pe adresa ce veți înainta Parchetului, conținând avizul dv., comunicându-ne avizul dat de reprezentantul parchetului în ședință publică și hotărârea justiției asupra cererii asociației susmenționate.

Director general,
[indescifrabil]

Șeful serviciului
[indescifrabil]

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.12)

Primăria orașului nereședință Huedin
No. 1632/1934

Către Prefectura județului Cluj

Pe teritoriul orașului Huedin, pe rezerva de stat așa-zisa „Spinus”, în baza unor dovezi eliberate de organele silvice și agrare din Huedin, fără a avea vreun caracter oficial, s-au așezat 38 familii de țigani nomazi care se compun din: 38 capi de familie, 34 soții și concubine, 99 copii, 43 cai și 38 căruțe. Aceste familii au venit din Vechiul Regat, cel puțin noi așa suntem informați.

Acești țigani nomazi nu sunt membri ai orașului nostru, nici un cap de familie nu posedă nici un act din care ar reieși că au dreptul să se stabilească pe teritoriul orașului Huedin. Astfel fiind, noi am dispus evacuarea lor de pe teritoriul orașului.

Cum acești țigani nomazi se ocupă în mare măsură de furțișaguri de câmp și de furțișaguri de altă natură, și cum acești țigani nomazi, unii, sunt născuți

în comunele învecinate orașului nostru, și apoi cum orașul Huedin are deja 6 familii de țigani nomazi, ce sunt așezate pe teritoriul proprietatea compeso-ratului urbarialist din Huedin, credem că orașul nostru nu mai poate suporta și această sarcină în plus de a mai ține pe hotarul lui încă un număr atât de mare de familii. În interesul orașului și locuitorilor orașului Huedin, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a dispune ca aceste familii să fie repartizate pe comune pe întreg județul Cluj.

Huedin, la 29 mai 1934

Preș. Com. Int.
[indescifrabil]

Secretar general
Căpușan

(Arh.St.Cluj, Prefectura județului Cluj, dos. 101/1935, f.40)

45

România
Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
No. 11.108/1934

Cluj, la 30 mai 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a raporta că în ziua de 28 mai 1934, cu trenul personal la orele 13,22 m. au sosit la Blaj reprezentanții „Uniunii Romilor din România”, de sub prezidenția publicistului Lăzurică, domiciliat în București.

Printre fruntașii țiganilor au fost: secretarul uniunii Frunză Gheorghe și studentul în drept Bărányi, de fel din Mediaș; 12 fete și femei îmbrăcate în costume țigănești conduse de președintele organizațiunii județene din Târnava Mare cu numele Costea Moti, muzicant domiciliat în Mediaș.

La gară au fost primiți de Zima Andrei, maestru de construcții din Blaj, și circa 350-400 romi (țigani) bărbați, femei și copii, Zima ținând o scurtă cuvântare de bun sosit. Au răspuns Costea Moti, președintele organizației romilor din Târnava Mare, și Frunză Gheorghe, secretar al uniunii generale. De la gară oaspeții au fost conduși pe jos în frunte cu muzica țigănească până la locuința lui Zima Andrei, unde intrând cu toții în curte a vorbit Costea Moti, arătând scopul uniunii romilor, declarând că adunarea lor nu este de natură politică, ci culturală, socială și spirituală.

Frunză Gheorghe, secretarul Uniunii Generale a Romilor din România, luând cuvântul arată scopul uniunii, îndemnând mulțimea la solidarizare, viață cinstită, căsătorie legitimă și religioasă, părinții să-și boteze copii și să-i dea la școală, pentru a se lumina și să învețe meserii pentru a putea lua loc în societatea omenească.

În urmă a vorbit iarăși Zima Andrei, care a fost ales președintele organizației din județul Târnava Mică, mulțumind pentru cinstea ce i s-a făcut și asigurând pe cei prezenți că va ști să-și ducă la îndeplinire cu succes sarcina ce a primit. Recomandă ca și antevorbitorul său muncă cinstită pentru a intra în rândurile lumii civilizate.

După terminarea vorbirilor a urmat o masă comună la locuința sus amintită, dată în onoarea oaspeților, iar la ora 17 și 18 minute au plecat cu trenul.

Întrunirea a decurs în ordine.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful Serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.70)

46

[31 mai 1934]

Domnule președinte,

Prin prezenta, aducem la cunoștință d-voastră că dl G.A. Lăzărescu-Lăzărică, în ședința comitetală de la 29 mai a.c., a demisionat din funcția de președinte pentru mai multe motive, între care și acela că nu este rom de origine, după cum se constată din copia demisiei de pe verso.

Comitetul Central, în ședința sa din 31 mai a.c., a ales în *unanimitate* de voturi ca președinte activ și voievod pe dl. G. Niculescu, fost primul vicepreședinte activ și șef organizator pe întreaga țară, căruia îi va fi adresată de acum înainte toată corespondența Uniunii.

Rugându-vă ca și d-voastră să aduceți la cunoștință acest fapt diverselor filiale, vă salutăm.

Pentru conformitate
Secretar general
N. Niculescu

Cu toată considerația, Comitetul Central al Uniunii Generale a Romilor din România

[ANEXĂ]

**Domnilor membri ai Comitetului Central
al Uniunii Generale a Romilor din România,**

Subsemnatul, G.A. Lăzărescu-Lăzărică, domiciliat în strada Sârbească 8, declar că de a mea bunăvoie și nesilit de nimeni demisioniez din demnitatea de președinte al Uniunii Generale a Romilor din România și de voievod al romilor din întreaga țară, urmând a rămâne ca președinte activ dl. G. Niculescu, conform constăturii Comitetului de azi, 31 mai 1934.

Dl. G. Niculescu, ca și voievod al romilor, căruia îi voi preda arhiva și tablo-urile documentate în această Uniune, nemaiavând nici o pretenție la nici o instituție din rândurile publice și nu voi atrage consecințe la abateri de nici o natură asupra acestei Uniuni, precum și la Sfânta Patriarhie a României

Mai declar că îmi opresc dreptul de a mai publica în ziare vreun articol asupra Uniunii Romilor.

Această demisie o depun prin faptul că Comitetul a constatat că nu mă bucur de protecția romilor, nefiind rom, conform statutului pe care Uniunea Romilor îl posedă, statut autorizat de Tribunalul Ilfov la nr. 31.620 din 16 noiembrie 1933.

Drept care am dat prezenta din parte-mi față de comitetul adunat azi și care va semna.

Prim-vicepreședinte
Apostol Matei

Secretar general și casier central
N. Niculescu

Vicepreședinte organizator pe țară
G. Niculescu

Ajutor cassier
N. Matei

Președinte sectorul II Negru
Alexandru Constantinescu

Vicepreședinte organizator Ilfov
Neacșu Radu

Reprezentant al organizației Aredealului
care se găsește prezent prin convocare
Costea Motea

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.93)

România

Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
Nr. 10.971/1934

Cluj, la 31 mai 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a raporta că în ziua de 20 mai 1934 a avut loc în Mediaș congresul romilor (țigani) din Târnava Mare, cu participarea d-lui Lăzurică G., voievodul romilor din România, și a delegaților județelor Făgăraș, Brașov și Sibiu.

Acest congres a fost pus sub patronajul d-lui prefect al județului, al primarului și șefului comisariatului de poliție din Mediaș și a fost deschis prin un Te-Deum oficiat de protopopul gr. cat., după care a urmat sfințirea drapelului organizației județene a romilor din Târnava Mare.

Seria cuvântărilor a fost deschisă de către președintele orașului Mediaș, Costea Moti, care a salutat oaspeții și a arătat importanța organizării țiganilor din România.

A urmat apoi președintele organizației județene Velțan Lazăr, din Seica Mare, care a dat instrucțiunile convenite secțiilor regionale, îndrumând pe participanți la păstrarea ordinii și a demnității în contactul lor cu ceilalți concuitori.

Voievodul romilor, Lăzurică, a făcut istoria organizării țiganilor din România, a căutat să documenteze prigonirile, făcându-i să înțeleagă că ei sunt descendenți ai tribului de romi din India. Voievodul vorbește apoi despre roadele binefăcătoare ale organizării, îndrumându-i la o viață de ordine și să ia parte la manifestările sociale din țară, căutând să devină și ei un factor de muncă a patriei.

Dl. președinte al comisiei interimare Mediaș salută congresul în numele orașului, iar dl. prefect al județului îi asigură de protecția d-sale dacă vor căuta să devină elemente de ordine și să-și păstreze calitățile bune. A urmat apoi ținutirea drapelului, după care congresul a fost închis. Seara la ora 21 a avut loc o reprezentație muzicală în localul Uniunii meseriașilor din localitate.

Numărul participanților a fost de circa 2000 țigani din județul Târnava Mare.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful Serviciului
[indescifrabil]

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.71)

UNIUNEA GENERALĂ A ROMILOR DIN ROMÂNIA

Frați romi!

O clică de oameni fără de cel mai mic scrupul caută prin diverse manopere murdare și prin minciuni grosolane să aducă vrajbă și agitație în sufletele voastre cinstite și neprihănite. Acești oameni, în cap cu faimosul lor conducător G.A. Lăzărescu-Lăzărică, care de altminteri nici nu face parte din neamul nostru rom, caută prin toate mijloacele a vă face fără voia voastră părtași la mârșăviile ce voiesc a înfăptui. Gândiți-vă că până în prezent neamul nostru n-a fost împănat cu trădători și cu mișei, și aceștia nu urmăresc altceva decât să beneficieze de pe urma așa-zisei și neexistentei Uniunii Generale a Romilor din România de sub conducerea lui G.A. Lăzărescu-Lăzărică.

Toți care sunt în jurul lui cunosc tot atât de bine ca și el adevărata situație, dar prin puterea de convingere pe care o are îi ține încă înlănțuiți în jurul lui și vor cădea cu toții victimă a încrederii pe care o au actualmente față de acest individ.

Treziți-vă, frați romi, până mai e vreme de a nu fi târați în gunoi de acest reneșat al neamului nostru!

Deschideți ochii cât mai e timp și nu mai ascultați de minciunile grosolane pe care vi le aruncă în sufletul vostru curat acest individ. Alungați-l cu pietre până nu va fi prea târziu. În ceea ce privește manifestul împărțit de acești oameni de sub directiva lui G.A. Lăzărescu-Lăzărică, e o minciună grosolană sub care vrea să vă atragă pe toți. Dăm prin acest manifest cea mai formală dezmințire că congresele ținute la Craiova, Severin, Sibiu, Ploiești, Mediaș sunt făcute numai sub auspiciile Uniunii Generale a Romilor din România, cu sediul central Piața Sfântul Anton 10, de sub conducerea neobositului luptător rom dl. G. Niculescu.

Cine dintre frații romi doresc de a se convinge de adevăr sunt rugați a se prezenta la sediul central de mai sus notat, unde stau la dispoziție cu acte doveditoare de escrocheriile comise de acest individ. Totodată, în calitate de consilier al Corporației Ministerului Muncii și al Casei Centrale, vă stau la dispoziție cu orice lămuriri privitoare la interesele voastre de breslași ca: florari, vânzători de haine vechi, precum și toți meseriașii ambulanți romi.

Noi v-am înștiințat! Ne-am făcut datoria! Acum e rândul vostru să plătiți cu aceeași monedă acelor ce se pun de-a curmezișul situației neamului rom de mâine.

G. Niculescu

Președinte activ al Uniunii Generale a Romilor din România

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.96; Afiș tipărit)

România

Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
No. 12.459/1934

Cluj, la 21 iunie 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a raporta că în ziua de 10 iunie a.c., orele 16.45, a avut loc în Diciosânmartin[1] o adunare de constituire a Comitetului local al Uniunii Romilor din România.

Adunarea s-a ținut la locuința numitului Fodor Francisc din str. Plopilei nr. 26, participând un număr de circa 250 persoane din oraș și jur, în majoritate femei și copii, întrucât bărbații sunt plecați la lucru.

A prezidat dl. Brudaru Mihai din Blaj, care prezintă publicului pe dl. Zima Andrei, arhitect [din] Blaj, președintele organizator al Comitetului Romilor din județul Târnava Mică. Acesta a făcut cunoscut celor prezenți că d-sa a fost trimis de la centru din București pentru a organiza și constitui comitete în întreg județul. A arătat apoi că scopul Uniunii nu este un scop politic și că, după ce vor fi organizați, nu vine ca să le ceară votul pentru a fi ales deputat. Scopul Uniunii este cultural, social și spiritual.

A descris pe larg felul cum este organizată Uniunea și ce are de făcut atât pe terenul cultural, cât și pe terenul social și spiritual. Îndeamnă poporul rom să fie un popor de ordine, să muncească cinstit și munca lor să nu și-o prădeze pe băuturi, jocuri de cărți și alte obiceiuri rele ce are până acum poporul rom. A îndemnat pe părinți ca să-și trimită copii la școală și să cerceteze biserica, căci numai prin aceste două instituțiuni poporul rom poate să se deștepte și să se ridice la nivelul cultural al altor națiuni. Arată persoanele înalte care sunt în fruntea Uniunii și cu a căror sprijin vor duce Uniunea și poporul rom la o stare înfloritoare. Cere să se solidarizeze și să se înscrie toți în Uniune.

Se dă cuvântul domnului Hoca Grigore, profesor de muzică, care face istoricul poporului rom, arătând că deși acest popor este unul dintre cele mai vechi popoare, este și cel mai înapoiat în cultură și din această cauză cel mai prigunit popor din lume. A descris meseriile romilor și se ocupă în special cu arta muzicală, spunând că aceasta este cu totul deosebită de a altor națiuni și că își au arta muzicală a lor proprie, pe care alte națiuni nu și-o pot însuși. Dă exemplu marele talent a lui Barbu Lăutaru, care a fost un geniu al muzicii și care a fost apreciat și laudat de cel mai mare poet român, de Vasile Alecsandri[2]. Îndeamnă pe cei prezenți să se trezească din amorțeala în care se găsesc și să-și trimită copiii la școli, căci numai prin învățatură vor putea să-și ajungă scopul. Mai arată că în prezent în poporul rom se găsesc oameni învățați, între care mulți funcționari publici.

Dl. Brudaru Mihail din Blaj arată modul cum trebuie să se organizeze comitetele locale și după ce a făcut câteva propuneri s-a ales următorul comitet: președinte Rákosi Martin, zidar; vicepreședinte Fodor Francisc; secretar Tompi

Dionisie; casier Ciuncus Adam; cenzor Tompi Francisc; membri în comitet Lovász Béla, Lovász Iosif, Bodor Nicolae, Moni Nistor, Tompi Ardeluș senior și Ioan Sabău. Se citește și subscris apoi procesul verbal.

Dl. președinte încheie adunarea, mulțumind celor prezenți pentru că au răspuns și au luat parte în mod atât de impunător, după care adunarea a luat sfârșit la orele 18, răspândindu-se în liniște, iar oaspeții sosiți au plecat la locuința președintelui local, Rákosi Martin, unde au avut o consfătuire intimă.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.72)

[1] Actualmente localitatea Târnăveni (ung. Dicsőszentmárton).

[2] De origine rob țigan pe moșia boierului moldovean Drăgulici, Barbu Lăutaru (aprox. 1780-1864) are o biografie încă insuficient precizată. A rămas celebru prin virtuozitatea sa instrumentală, fiind starostele lăutarilor din Iași, talentul său impresionându-l pe Franz Liszt, pe care l-a întâlnit – se pare – în capitala Moldovei de atunci. Totodată, Vasile Alecsandri, sedus de marele talent al lui Barbu, a compus o cântonetă ce i-a purtat numele (asupra lui vezi Gh. Ciobanu, *Barbu Lăutarul. Contribuții la cunoașterea vieții, activității și a repertoriului pe care l-a cântat*, în „Revista de folclor”, III, 1958, nr. 4, p.99-130).

50

Comisarul de serviciu

15 iulie 1934

Notă telefonică

no. 5550/conf. 15 iulie 1934

Inspectoratul Regional de Poliție Cluj

Către Direcțiunea Generală a Poliției

Raportăm că azi, 15 crt., a avut loc în Blaj adunarea Uniunii Romilor din județul Târnava Mică. La adunare au participat circa 1000 persoane. Adunarea a avut loc pe Câmpia Libertății, unde a fost sfințit și drapelul uniunii. La adunare a luat parte și dl. Lăzărică, președintele Uniunii Romilor, și Andrei Zima, președintele organizațiilor din Transilvania. Adunarea s-a terminat în liniște la ora 17.

Inspector Regional
Costescu

Comisar de serviciu
N. Georgescu

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.73)

România

Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
No. 6010/1934 conf.

Cluj, la 7 august 1934

Domnule director general,

La ordinul domniei-voastre nr. 55.753 din 26 iulie curent și ca urmare la nota telefonică nr. 5550 din 15 iulie crt., avem onoare a raporta că Uniunea Romilor din județul Târnava Mică a ținut în ziua de 15 iulie 1934, în orașul Blaj, o adunare la care au participat aproximativ 1000 de persoane: bărbați, femei și copii, romi din oraș și jur, între care și o mulțime de curioși de altă naționalitate, cu următorul program:

La orele 10 au început a se aduna romii din oraș și delegații comunelor din județ la locuința președintelui din Transilvania, Zima Andrei, arhitect, locuitor în Blaj, strada Regele Ferdinand nr. 41.

La ora 13 au mers în corpore la gară, unde au întâmpinat pe voievodul și președintele Uniunii Romilor din întreaga țară, Gh.A. Lăzurică. Zima Andrei, printr-o vorbire scurtă la gară, a urat voievodului bun venit, de unde întreaga procesiune a luat drumul spre oraș; voievodul Gh.A. Lăzurică și încă vreo câțiva străini au intrat și au luat masa la locuința lui Zima Andrei, iar mulțimea a mers pe Câmpia Libertății.

După masă au mers la Câmpia Libertății, unde doi preoți au sfințit drapelul Uniunii Romilor din județul Târnava Mică, după care mai mulți romi au bătut cuie pe prăjina drapelului, contribuind cu diferite sume pentru fondul Reuniunii.

Zima Andrei, președintele Uniunii Romilor din Transilvania, a deschis adunarea, exprimându-și bucuria că frații romi au răspuns într-un număr atât de frumos la chemarea șefului, urează bun venit voievodului Gh.A. Lăzurică, președintele Uniunii Romilor din întreaga țară, căruia îi dă apoi cuvântul.

Voievodul Gh.A. Lăzurică vorbește despre cultura socială și spirituală a romilor, arată originea poporului provenit din India, făcând apoi istoricul vieții lui de pribegie de popor nomad, înclinațiunile lor spre artă, spre ce este frumos, precum și istoricul numelui de rom și acel de țigan, ceea ce înseamnă murdar, nespălat, poreclă ce li s-a dat în urma faptului că vagabondând prin țările europene apăreau întotdeauna nespălați, murdari și obosiți de drum. Arată că tocmai în ziua de 15 iulie 1934 se împlinesc 80 de ani de la dezrobirea romilor din România[1].

Poporul romilor, profitând de libertățile recunoscute acum 80 de ani, trebuie să caute prin muncă cinstită și cultură pentru a ajunge la nivelul altor popoare. Tratând despre sacrificiile făcute până acum, oratorul spune că pe spese proprii a înființat la București grădiniță pentru copiii mici ai romilor, Casă de lectură etc. și pe lângă toată activitatea depusă totuși se găsesc unii dintre romi care caută să-l înnegrească și să-l submineze. Este dispus să cedeze

locul de voievod și președinte al Uniunii Romilor din România Mare, dacă se găsește între romi un om mai de valoare și mai activ ca dânsul. Îndeamnă poporul romilor la solidaritate și ajutor reciproc.

Sică Gheorghe, din comuna Agârbiciu [jud. Sibiu], a vorbit despre necesitatea culturală a poporului și roagă pe romi să-și dea copiii la școală.

Adam Bunaciu, din comuna Proștea Mare [Târnava, jud. Sibiu], vorbește despre drepturile la viața romilor, așa după cum au și avut obligațiuni atât față de societate, cât și față de stat de a face serviciu militar, de a plăti impozitele, însă nu pot face uz de drepturile de om, fiind un popor nomad și lipsit de cultura altor popoare. Cere ca romii să-și formeze domiciliile stabile și să caute a se cultiva frecventând școala și biserica.

Nicolae Velțan, din comuna Șeica Mare, vorbește și îndeamnă pe romi să contribuie prin cotizații săptămânale sau lunare pentru formarea unei case de ajutor bănesc a lor, pentru a nu mai fi siliți la necaz să se adreseze altor competenți pentru ajutor, în schimbul căruia apoi trebuie să se presteze lucrări mult mai mari decât valoarea ajutorului primit. În fine, Brudariu Mihai din comuna Manarade scoate în relief meritele voievodului și președintelui Uniunii Romilor din țară, G. Lăzurică.

Zima Andrei, președintele Uniunii Romilor din Transilvania, pe la orele 17 închide adunarea și invită pe auditori să ia parte la conferința de seară, iar mulțimea este rugată să meargă în liniște spre case în comunele lor.

A urmat o masă comună a romilor mai de seamă în restaurantul „Univers”, iar seara la orele 21 a avut loc în sălile aceluiași restaurant o conferință culturală-artistică. Voievodul G.A. Lăzurică vorbește despre calitățile romilor ca popor bun la suflet, iertător, fără nici o răutate și fără a cunoaște răzbumarea. Are înnăscut sentimente dezvoltate pentru artă și pentru tot ce este frumos. Face puțină lectură, apoi urmează câteva declamațiuni și recitări din literatura romilor, muzică vocală și instrumentală și dans până în zori.

Adunarea a avut un caracter cultural și fără nici un scop politic.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
Dogaru

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.77-78)

[1] Este vorba, probabil, de invocarea Legilor din 1843 și 1844 (cea din 22 martie 1843 în Țara Românească și cea din 14 februarie 1844 în Moldova) prin care se acorda libertate doar unor categorii restrânse de romi. Abia prin legile din 10 decembrie 1855 (în Moldova) și 8 februarie 1856 (în Muntenia) vor fi dezrobiți în totalitate. Pentru detalii vezi Viorel Achim, *Țiganii în istoria României*, București, Edit. Enciclopedică, 1998, p.90-98.

Asociația Uniunii Generale a Romilor din România
recunoscută persoană juridică de Tribunalul Ilfov, secția I, C.C.,
prin sentința nr. 117/1934
Sediul Central, Piața Sf. Anton nr. 10
București

STATUT ȘI REGULAMENT[1]

Motto: „Prin credința nestrămutată în Sfânta Biserică Creștin-Ortodoxă și sub Înalta Oblăduire a Î.P.S. Patriarh Miron Cristea pornim la muncă cinstită pentru emanciparea oropsitului popor rom, în anul mântuirii 1935, fiind pe tronul Țării Românești Regele Carol II și având ca Moștenitor pe fiul său Mihai, mare Voievod de Alba Iulia”!
Așa să ne ajute Dumnezeu!

Gh. Niculescu,
președinte activ al „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România”

Act constitutiv

Subsemnații Gh. Niculescu, Nicolae Niculescu, Vasile Dușan, Nicolae Șt. Ionescu, Ioan Dumitrescu, Radu Neacșu, Stan Ionescu, Radu Gheorghe Radu, Ioan Constantinescu, Ioan Stănescu, Ioan Gh. Constantinescu, Ștefan Alexandrescu, Ioan Albescu, Marin Verdeș, Gheorghe Ionescu, Grigore Niculescu, Nae Abagiu, Gheorghe Udrea, Dumitru Iordache, Neculae Bojea.

Pe baza prezentului act constitutiv și a statutului alăturat, care face parte integrantă din actul constitutiv, înființăm o instituțiune de drept și de fapt, cu caracter de mutualitate privitoare la romii din întreg cuprinsul țării românești.

Denumirea acestei instituțiuni este „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România”, având sediul central în București, provizoriu în Piața Sfântul Anton 10, putând avea filiale în alte centre ale țării. Scopul acestei Asociații Generale a Romilor din România este: social, cultural și spiritual, ea nu are scop lucrativ sau patrimonial, ci pur moral și de asistență socială.

„Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” se consideră legal constituită de la data autentificării acestui act constitutiv și a statutelor de către Tribunalul Ilfov, secția Notariat.

Pot fi membrii onorifici în Asociație orice cetățean român care să ne cunoască păsul, să ne apere și să ne încurajeze în opera noastră de redeșteptare, dacă îndeplinește condițiunile din statut.

În programul nostru înscrinem: emanciparea și redeșteptarea neamului de romi.

Vom lupta în acest scop – în cadrul legii și a constituției țării – ca o organizație de ordine, cu spirit dinastic, cu dragoste de patrie, de biserică creștin-

ortodoxă, hotărâți să ridicăm nivelul moral și social al romilor, care merită o soartă mai bună și mai demnă în societate, nu ca aceea pe care o au azi și din cauza lipsei totale de organizare.

Dorim să deprindem pe cel ce ne numește cu cuvântul de „țigan”, ca să ne respecte tradițiile noastre, munca și talentele noastre.

Aducem un omagiu chiar în acest act constitutiv vașnicilor noștri luptători pentru cauza romilor, dl. Gh. Niculescu, rom de origine, pe care-l proclamăm președinte și voievod al romilor din România.

Primul nostru consiliu de administrație se compune din 15 persoane, după cum urmează:

1. Gh. Niculescu, președinte activ și voievod al romilor din România, comerciant, domiciliat în str. Senatului 31
2. Niculescu Nicolae, prim-vicepreședinte și secretar general, comerciant, domiciliat în Aleea Grecescu 4, Șoseaua Giurgiului
3. Nicolae Șt. Ionescu, vicepreședinte
4. Dușan Vasile, casier central, comerciant, domiciliat în str. Carol 66
5. Ioan Dumitrescu, consilier, domiciliat în str. Ionescu Tei 8, instalator
6. Radu Neacșu, consilier, domiciliat în str. Gogu Zamfirescu II, nr. 60, funcționar
7. Stan Ionescu, consilier, domiciliat în str. Laborator 39, patron de mașini
8. Radu Gh. Radu, consilier, domiciliat în str. Grecescu 4
9. Ioan Constantinescu, consilier, domiciliat în str. Vespari 26, instalator
10. Ioan Stănescu, consilier, domiciliat în str. Viilor 35, funcționar
11. Ioan Gh. Constantinescu, consilier, domiciliat în str. Viilor 35, patron trăsuri piață
12. Ștefan Alexandrescu, consilier, domiciliat în str. Popa Farcaș 25, comerciant
13. Ioan Albescu, consilier, domiciliat în str. Albă 19, comerciant
14. Marin Verdeș, consilier, domiciliat în str. Tudor Vladimirescu 15, comerciant
15. Gheorghe Udrea, consilier, domiciliat în str. Canonicul Bunea 15, comerciant

Acest consiliu este ales pe 5 ani, cu drept de reînnoire pentru 5 ani.

3 cenzori titulari:

1. Petre Stănescu, funcționar, Viilor 35
2. Nicolae Constantinescu, florar, Vespari 26
3. Petre Dumitrescu, comerciant, Vaporul lui Asan 21

3 cenzori supleanți:

1. Nicolae Alexandrescu, frizer, Popa Farcaș 5
2. Nae Cocoș, comerciant, Cărămidarii de Jos 28
3. Niculescu Grigore, funcționar, Vaporul lui Asan

Din sânul acestui consiliu s-a format un comitet de direcție, care lucrează cu majoritate de voturi. Comitetul de direcție este compus din următoarele persoane:

1. președinte Gh. Niculescu
2. prim-vicepreședinte Nicolae Niculescu și secretar general
3. vicepreședinte Nicolae Șt. Ionescu
4. Vasile Duțan, consilier și casier central
5. Radu Neacșu, consilier

În virtutea prezentului act de constituire a „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” se socotește ca fondată și constituită chiar de la data autentificării actului, având durată nelimitată.

Pentru obținerea recunoașterii condiției de persoană juridică dăm mandat și delegăm pe Gh. Niculescu și Nicolae Niculescu, asistați de d-nii avocați Davila Ventura și Dumitru Costiniu. Aceștia, împreună sau fiecare în parte, vor avea dreptul să facă cererea de recunoaștere la Tribunalul Ilfov secția I c.c. și să obțină orice acte care vor fi necesare aduceri la îndeplinire a mandatului lor. Vor avea dreptul să semneze în numele instituției până la obținerea autorizației definitive. Vor avea dreptul să facă apel, să renunțe la dreptul de apel, să ne reprezinte în fața oricăror instanțe judiciare și administrative din țară, făcând orice declarațiuni în scopul de mai sus, și în numele nostru să ceară investirea cu formula executorie a hotărârii de recunoaștere, să primească titlul semnând de primire, să ceară și să obțină transcrierea și să subscrie orice act. Într-un cuvânt, vor face tot ce este necesar ca „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” să fie recunoscută și autorizată să funcționeze, fără a avea nevoie de procură specială, cu drept de substituție.

Făcut în București, azi, 11 august 1934

STATUT

CAPITOLUL I

Înființare

Art.1 Cu începere de la 1 mai 1934 se înființează în București o instituțiune cu denumirea de „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România”.

Această instituțiune va avea calitate de persoană juridică, respectând actul ei constitutiv și legea persoanelor juridice.

Art.2 Sediul Asociației este în București (provizoriu) în Piața Sfântul Anton 10. Se pot crea filiale organizatorice la fel în diverse centre ale țării.

Scopul Uniunii

Art.3 „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” nu are scop lucrativ sau patrimonial. Ea constituie o mutualitate a cărei țintă este propășirea cetățenilor romi din România și ridicarea lor pe tărâm cultural, social și spiritual.

Art.4 Pentru realizarea scopului de mai sus, „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” își propune a înfăptui treptat, în limita puterilor sale și în cadrul legilor țării și Constituției, un vast program pentru membrii ei:

1. Să cultive între membrii ei spiritul de ordine, iubire de dinastie, respect legilor și autorităților bisericii creștin-ortodoxe.
2. Să combată cerșetoria practică de unii romi, dând orientări pentru o viață mai demnă, rezemată pe muncă.
3. Să combată analfabetismul, îndrumând la carte pe copiii romi, să înființeze grădinițe pentru copii.
4. Să încurajeze talentele care se remarcă pe tărâmul artistic.
5. Să organizeze șezători, conferințe educative etc.
6. Să creeze sau să sprijine operele de asistență care ar ajuta pe romii săraci, pe lehuzele rome, pe șomeri etc.
7. Să organizeze colonii de copii, excursiuni.
8. Să organizeze cooperative de construcțiuni, dând posibilitatea celor cu puține mijloace să devină proprietari de locuri și case.
9. Să ia măsuri și să intervie pentru împrumutarea nomazilor cu locuri de casă și să combată concubinajul.
10. Să îndrumeze pe membrii romi, infiltrându-le spiritul religios.

Programul de mai sus este limitativ.

CAPITOLUL II

Membrii Uniunii

Art.5 Membrii „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” sunt inițiatori, fondatori, activi și onorifici.

Art.6 Sunt membri fondatori și inițiați acei ce au semnat actul constitutiv și au donat suma de 5.000 lei.

Art.7 Pot fi membri fondatori și inițiați președinții filialelor, dacă donează suma de 5.000 lei.

Art.8 Sunt membri activi toți ceilalți la curent cu cotizația.

Art.9 Sunt membri onorifici acei care prin activitatea lor morală reală aduc servicii importante Asociației Uniunii sau care au contribuit cu o sumă importantă pentru programul „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”. Aceste persoane pot fi de orice naționalitate.

Art.10 Calitatea de membru se pierde prin executarea unei condamnări penale. De asemenea vor fi excluși și acei ce s-ar dovedi că lucrează contra intereselor „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”.

Numele și fotografiile membrilor inițiați vor figura în cartea de aur a „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” la sediul central.

CAPITOLUL III

Fondurile Uniunii

Art.11 Fondurile „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” provin din:

1. o taxă de înscriere de 20 lei
2. o cotizație de 15 lei lunar
3. venitul ziarului „Glasul Romilor”
4. venitul din producțiunile și serbările de tot felul
5. donațiuni, subvenții
6. fructificarea veniturilor de mai sus

Art.12 Veniturile nu se pot comercializa, ci se vor întrebuința pentru realizarea scopurilor din acest statut, excedentul păstrându-se la casa de economii a statului.

Art.13 Toți casierii filialelor nu vor putea reține în casă mai mult de 5.000 lei, restul se va vărsa la caseria centrală din Capitală, sub luare de dovadă-chitanță dintr-un registru special.

Art.14 Nici o plată nu se poate face fără o prealabilă aprobare a comitetului de direcție, sub sancțiunea pentru casier de a fi înlocuit și a i se imputa suma.

Art.15 Comitetul poate cere, după împrejurări, casierilor și depunerea unei garanții în bani și imobiliare.

CAPITOLUL IV

Organe de conducere

Art.16 Organele de conducere sunt:

1. adunarea generală a membrilor
2. consiliul de administrație
3. comitetul de direcție

Organe de control. Comisia cenzorilor. Adunarea generală

Art.17 Adunarea generală e formată din toți membrii „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”, în curent cu plata cotizațiilor lunare, și care are următoarele atribuțiuni.

1. hotărăște asupra tuturor chestiunilor înscrise pe ordinea de zi a adunării.
2. aprobă gestiunea „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” încheiată la 31 decembrie în fiecare an și dă descărcare consiliului de administrație și comisiei de cenzori.
3. alege pe membri în consiliul de administrație sau pe supleanți. Procedura de alegere se va fixa de regulamentul acestui statut, care constituie o lege între membrii „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”.
4. votează bugetul anual al „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” și modificarea statutelor.
5. se pronunță în caz de lichidare sau dizolvare.

Atribuțiunile adunării generale sunt nelimitate în cadrul acestui statut.

Art.18 Adunarea generală este ordinară sau extraordinară. Ea se convoacă de către președinte, primul vicepreședinte, de comisia cenzorilor sau de un nr. de 50 membrii la curent cu plata cotizațiilor.

Art.19 Convocarea se va publica într-un ziar cu tiraj din Capitală, în ziarul „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”, prin afișe lipite la sediul casei și la un local unde se adună în mod obișnuit membrii „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”, cu 15 zile înainte de ziua fixată.

Art.20 Convocarea va cuprinde ordinea de zi, ziua, ora și locul unde va avea loc ședința.

Art.21 Adunarea generală ordinară are loc în prima duminică a lunii februarie la sediul „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” sau la locul indicat prin publicație.

Art.22 Adunarea generală extraordinară se convoacă de aceleași persoane și în aceeași zi, ori de câte ori este locul de a se lua o hotărâre importantă și urgentă, tot cu 15 zile înainte.

Art.23 Deciziunile adunării generale se iau cu majoritatea de voturi a membrilor înscriși în „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” și la zi cu plata cotizației.

Art.24 În cazul în care nr. acesta nu se întrunește de la prima convocare, adunarea va avea loc, fără altă convocare, în ziua corespunzătoare a săptămânii următoare, când se va ține cu orice nr. de membrii prezenți, din Capitală sau din provincie, în același local, aceeași oră, cu aceeași ordine de zi.

Art.25 Adunarea generală se prezidează de președintele „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” sau în lipsa lui de primul vicepreședinte sau membrii delegați de consiliu.

Hotărârile se iau cu majoritate de voturi exprimate prin vot secret, prin aclamațiuni sau ridicare de mâini. Ele se consemnează în procesul-verbal de ședință semnat de președinte și secretarul adunării și contrasemnat de 4 membri asistenți din adunare.

CAPITOLUL V

Consiliul de administrație

Art.26 Se compune din 15 membri titulari și 4 supleanți.

Art.27 Consiliul se alege de adunarea generală ordinară sau extraordinară, la expirarea mandatului sau în caz de descompletare cu mai mult de 8 membri titulari.

Art.28 Primul consiliu al „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” este acela prevăzut în actul constitutiv și în acest statut și e format din următoarele persoane:

1. Gh. Niculescu, președinte activ și voievod al romilor
2. Nicolae Niculescu, prim-vicepreședinte și secretar general
3. Nicolae Șt. Ionescu, vicepreședinte
4. Dușan Vasile, consilier, casier central
5. Ioan Dumitrescu, consilier
6. Radu Neacșu, consilier

7. Stan Ionescu, consilier
8. Radu Gh. Radu
9. Ioan Constantinescu
10. Ioan Stănescu
11. Ioan Gh. Constantinescu
12. Ștefan Alexandrescu
13. Ioan Albescu
14. Marin Verdeș
15. Gh. Udrea

Consilieri supleanți

Gh. Ionescu, Grigore Niculae, Nae Abagiu, Dumitru Iordache, Neculae Boji.

Art.29 Acest consiliu nu se poate schimba de adunarea generală timp de 5 ani și cu drept de prelungire pe alți 5 ani.

Art.30 Hotărârile consiliului se iau cu majoritate de voturi a nr. de membri prezenți convocați.

Art.31 Comitetul de direcție numește și revocă fără preaviz pe funcționari, adunarea generală fixându-le și salariile.

Comitetul de direcție

Art.32 Consiliul de administrație alege din sânul ei 4 membri activi, care împreună cu președintele constituie comitetul de direcție.

Art.33 Comitetul de direcție are depline puteri, ca și consiliul. El este sufletul consiliului și deciziunile sale sunt executorii imediat. Hotărârile comitetului de direcție se iau cu majoritate de 3 voturi.

Art.34 Primul comitet a fost ales cu drept de prelungire pe alți 5 ani și este compus din :

1. Gh. Niculescu, președinte activ și voievod al romilor
2. Niculae Niculescu, prim-vicepreședinte și secretar general
3. Nicolae Șt. Ionescu, vicepreședinte
4. Duțan Vasile, consilier, casier central
5. Radu Neacșu

Comisia cenzorilor

Art.35 Comisia Cenzorilor se compune din 3 cenzori titulari și 3 cenzori supleanți. Cenzorii titulari sunt d-nii Petre Stănescu, Nicolae Constantinescu și Petre Dumitrescu. Cenzorii supleanți sunt d-nii Nicolae Alexandrescu, Nae Cocoș și Niculescu Grigore.

Art.36 Ei sunt aleși de adunarea generală și mandatul lor nu durează decât un an. Pot fi însă realeși de adunare. Cenzorii supleanți îi înlocuiesc pe cei titulari când comisia nu se poate completa.

Art.37 Consiliul se convoacă de către președinte cel puțin o dată pe lună, pentru a fi pus în curent cu cele hotărâte și executate de comitetul de direcție.

Art.38 Membrul care va lipsi nemotivat de la 3 ședințe poate fi exclus de președinte.

Art.39 Supleanții înlocuiesc cu aceleași puteri pe titulari ori de câte ori consiliul nu se poate completa.

Art.40 Când consiliul se descompletează cu mai mult de 8 membri, se procedează la o nouă alegere de membri, după normele arătate în regulament.

Art.41 Consiliul de direcție e răspunzător dacă aduce rea credință intereselor „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România”.

Art.42 Cenzorii sau cenzorii supleanți sunt însărcinați cu întreg controlul gestiunii consiliului, al consilierilor de la filiale și casierului central, ori de câte ori cred necesar și cel puțin o dată pe lună. Observațiile lor se consemnează într-un registru special și se execută de secretarul general.

Reprezentarea

Art.43 „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” are ca simbol la orice manifestare solemnă un drapel cu o broderie alegorică.

Art.44 În justiție, precum și înaintea oricărei autorități administrative, financiare etc, „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” va fi reprezentată de regulă prin președinte sau, în lipsa lui, de primul vicepreședinte. Ei pot delega pe un membru din consiliu a se prezenta înaintea tuturor autorităților. Delegația va fi semnată de președinte și de secretarul general.

Dizolvarea

Art.45 În caz de dizolvare din orice motive s-ar produce a Asociației Uniunii, se va proceda conform persoanei juridice.

Art.46 Gh. Niculescu, președintele Asociației Uniunii, are însă dreptul de a-și retrage sumele avansate până la constituirea Asociației Uniunii din încasările treptate ce se vor face pe baza actelor justificative aflate la dosar.

Despre ajutoare

Art.47 Membrii înscriși la „Asociația Uniunii Generale” în regulă cu plata cotizațiilor au drept la ajutor în caz de boală. Aceste ajutoare se dau numai după avizul medicilor „Asociației Uniunii Generale”. De asemenea, vor avea drept la ajutor femeile rome în caz de nașteri, decesuri în familie, care ajutoare vor fi desemnate de Consiliul de Administrație, precum și cotele obligatorii în fiecare caz în parte.

Art.48 „Asociația Uniunii Generale a Romilor din România” nu face operații de împrumuturi, ci numai de ajutorare.

Art.49 Nici un ajutor nu se va acorda de Centrală sau Filiale mai înainte de trecerea unui an și numai pentru membrii în curent cu plata cotizațiilor de la data punerii în aplicare a prezentului Statut și Regulament.

Dispoziții tranzitorii

Art.50 Recunoaștem ca membrii onorifici ai Asociației Uniunii următoarele persoane: I.P.S.S. Patriarh dr. Miron Cristea, d-nii miniștri de interne, ai muncii și de justiție, dl. Stelian Popescu, marele român și director al ziarului „Universul”, dl. Ștefan Brăiloiu, prim-președinte al Tribunalului Ilfov, dl. primar general al municipiului București, dl. prefect de poliție, dl. prefect al județului Ilfov, Domnița Belcineanu, ca fondator și președinte al secției feminine, dl. Costea Mottea, președinte județul Târnava Mare, dl. Marin Simion, președinte județul Dolj, dl. Neacșu Radu, reprezentantul organizației județene Ilfov.

Art.51 Alegem cu unanimitate de voturi ca președinte de onoare pe I.P.S.S. Patriarhul dr. Miron Cristea.

Art.52 Până la constituirea „Asociației Uniunii Generale” au aderat următoarele filiale: filiala județului Brăila, filiala județului Ilfov, filiala județului Dolj, filiala județului Muscel, organizațiile din Ardeal, Crișana, Târnava.

Art.53 Până la întocmirea regulamentului, deciziile comitetului de direcție, date în spiritul acestui statut, au putere obligatorie între membrii „Asociației Uniunii Generale”. Regulamentul întocmit se va putea supune adunării generale pentru aprobare.

Art.54 Membrii care se vor înscrie la această Asociație nu pot face parte din vreo altă organizație privitoare la romi.

Art.55 Președintele și secretarul general nu pot fi demși decât de adunarea generală, care în aceste cazuri trebuie să întrunească 80% din numărul de înscriși în „Asociația Uniunii Generale”.

Art.56 Pe baza acestui statut, comitetul de direcție va putea organiza în Capitală o grupare a femeilor rome care va lucra cu concursul unui Comitet feminin, dar cu aprobarea și sub auspiciile comitetului central.

Art.57 Toate fondurile secției feminine se vor vărsa la caseria comitetului central.

Gh. Niculescu, Nicolae Niculescu, Dușan Vasile, Nicolae Șt. Ionescu, Ioan Dumitrescu, Radu Neacșu, Stan Ionescu, Radu Gheorghe Radu, Ioan Constantinescu, Ioan Stănescu, I.Gh. Contantinescu, Ștefan Alexandrescu, Ioan Albescu, Marin Verdeș, Gh. Udrea

*

REGULAMENT

Art.1 Prin membrii fruntași ai comitetului „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România” se înțeleg: președintele activ, primul vicepreședinte, vicepreședinții, consilierii, cenzorii.

Art.2 Nu pot face parte din comitet decât numai persoane rome de origine, cu excepția membrilor onorifici și donatori și a acelor care s-au constatat că lucrează pentru propășirea Asociației. Aceștia din urmă categorie nu pot face parte decât numai în calitate de „membri onorifici”.

Art.3 Președintele, chiar trădat de membrii din comitet, nu poate fi degradat de drepturile sale de fondator și conducător decât numai când se va cere adunării generale extraordinare, care va trebui să întrunească conform statutului 80% din membrii la curent cu cotizația și având hotărâre de 50% plus din majoritate.

Art.4 Nici o Asociație de romi nu poate activa în numele „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România”, fără ca aceasta să aibă un proces-verbal de afiliere și o prealabilă împuternicire din partea comitetului de direcție a „Asociației Uniunii Generale”.

Art.5 Președinții filialelor Asociației din întreaga țară se consideră de drept membri în comitetul central al „Asociației Uniunii”.

Art.6 De la data publicării „persoanei juridice” a „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România”, a Statutului și a prezentului Regulament se va urma cu scripte, contabilicește, cu registre în regulă și se va lucra după statut și regulament în privința fondurilor și lucrărilor în general.

Art.7 Organizația feminină a „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România” va activa sub conducerea unui comitet feminin, care va fi pus sub direcția de ordonare a comitetului de direcție a „Asociației Uniunii”.

Art.8 În limitele posibilităților, se va interveni ca „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România” să fie trecută ca „persoană morală” prin Camera și Senat.

Art.9 Taxele pentru membrii „Asociația Uniunea Generale a Romilor din România” sunt:

Taxa înscriere.....lei

Taxa lunară.....lei

Cartea de membru, statut, insigna.....lei

Taxa înmormântare.....lei

Art.10 Nu vor beneficia de articolele din statut și regulament decât numai membrii la curent cu cotizațiile și aceasta după o vechime de 1 an.

Art.11 Nici o filială a „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România” nu va putea ține congrese, festivaluri, serbări etc fără avizul comitetului de direcție, contrariu va suferi rigorile statutului.

Art.12. Toți membrii activi ai „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” vor căuta ca în toate împrejurările să dea dovadă de bun-simț, să fie ordonați și să respecte ordinele emanate atât de la comitetul central, cât și la filiale. Cei ce vor găsi că sunt în contradicție cu acest articol li se aplică întâi un aviz, iar apoi excluderea din Asociație sau filiale. Acest articol privește și pe membrii filialelor.

Art.13 Patronul „Asociației Uniunea Generală a Romilor din România” va fi Sfântul Gheorghe, care se va serba în fiecare an, după un program stabilit de comitetul de direcție, iar serviciul religios se va oficia în orice biserică din Capitală.

Art.14 Asociația va putea da în fiecare an un bal și o serbare, unde fiecare membru este obligat a lua un bilet de serbare și unul de bal; taxa va fi stabilită de consiliul de administrație.

Art.15 Acest statut și regulament s-a votat în Adunarea generală și se pune în aplicare pe data de 1 ianuarie 1935 și se poate modifica și revizui după cererea a 100 membri la curent cu plata cotizației.

[ANEXA 1]

Tribunalul Ilfov, secția I, C.C.

Extras

În conformitate cu art. 93 din legea persoanei juridice, prin sentința acestui Tribunal, cu nr. 117 din 30 noiembrie 1934, s-a acordat personalitate juridică „Asociației Uniunii Generale a Romilor din România”, cu sediul în București, Piața Sf. Anton 10, asociație care are următorul consiliu de administrație: președinte activ Gh. Niculescu, prim-vicepreședinte și secretarul general Nicolae Niculescu, vicepreședinte Nicolae Șt. Ionescu, casier central Dușan Vasile; consilieri: Ioan Dumitrescu, Radu Neacșu, Stan Ionescu, Radu Gh. Radu, Ioan Constantinescu, Ioan Stănescu, Ioan Gh. Constantinescu, Ștefan Alexandrescu, Ioan Albescu, Marin Verdeș, Gh. Udrea.

Grefa Tribunalului Ilfov, secția I, C.C.

Atestă prezentul extras, pentru a se publica în ziarul „Universul”

Grefier(ss) I. Andreescu

No. 85.195, Dosar no. 5337 din 11 decembrie 1934

[ANEXA 2]

Extras din proces-verbal extraordinar ținut la București cu delegații din Ardeal în zilele de 16 și 17 februarie 1935

Ambele ședințe au fost prezidate de dl. Gh. Niculescu, voievod și președinte general al „Asociației Generale a Romilor din România”, asistat de dl. N. Niculescu, secretar general, împreună cu comitetul central.

În urma discuțiilor urmate, pro și contra, s-a căzut de acord și s-a autentificat de centru demnitățile reprezentanților filialelor din Ardeal, după cum urmează:

- Andrei Zima din Blaj, președintele activ al Ardealului
- Anton Zorilă din Sibiu, președintele organizator al Ardealului
- C. Brașoveanu din Sibiu, vicepreședinte la centru
- N. Lazăr, vicepreședinte al Ardealului
- A. Bunaci, președinte al județului Târnava Mică
- N. Velțan, președinte organizator al județului Târnava Mică
- N. Banu, președintele plășii Agnita

Drept care s-a încheiat prezentul proces-verbal, urmând semnăturile proprii.

București, 16-17 martie 1935

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.28-44)

[1] Adăugat, scris de mână: „Statute aparținând d-lui Gabriel Marinescu, Prefect al Poliției Municipiului București, admis ca membru onorific în Asociație pe ziua de 1 ianuarie 1935”.

Poliția orașului T. Severin
Nr. 453 din 13 august 1934

Către Inspectoratul Regional de Poliție Craiova

[Raport]

Avem onoare a raporta că în ziua de 12 august a.c., în grădina Tomescu „Cărbunaru”, pendinte de acest oraș, a avut loc o serbare câmpenească organizată de Uniunea Generală a Romilor din București, filiala Mehedinți, sub președinția d-lui G. Niculescu, președinte activ al uniunii, și sub patronajul d-lui deputat M. Vârvoreanu[1].

A început la orele 3 1/2 p.m. și au luat parte circa 540-500 romi din Mehedinți.

Dl. Lenghescu I.[2], membru în această uniune, vorbește în numele președintelui și în puține cuvinte arată însemnătatea înființării acestei uniuni și progresul pe care l-a făcut această uniune din anul 1933, data înființării, și până în prezent.

Dl. Marin Simion, președintele romilor din Oltenia, mulțumește d-lui deputat Marius Vârvoreanu pentru bunăvoința ce a avut-o de a veni și asista la aceste serbări. D-sa roagă pe dl. deputat ca atunci când va fi în parlament să-și aducă aminte și de acești nenorociți de romi, ca să fie împrăprietăriți, asigurându-l pe dl. Vârvoreanu, ca și autoritățile, că de azi înainte toți romii din România se vor face oameni de treabă. Roagă totodată pe dl. comandant al Legiunii de Jandarmi Mehedinți ca să dea voie tuturor romilor meseriași care umblă prin satele din județul Mehedinți să-și poată vinde marfa produsă de ei și să nu fie stingheriți de jandarmi.

Dl. deputat Marius Vârvoreanu mulțumește vorbitorilor, asigurându-i că va căuta pe cât va fi posibil spre a satisface drepturile romilor din județul Mehedinți, spunându-le totodată că se simte foarte satisfăcut că vede în aceasta romii un popor de solidarizare, și are convingerea că în scurt timp ei își vor schimba ideile avute până în prezent.

Ca final a urmat o mică piesă de teatru și câteva recitări de poezii.

La ora 8 seara dl. deputat Vârvoreanu a părăsit foarte satisfăcut grădina Tomescu și serbarea a luat sfârșit în liniște.

Șeful poliției
Bătăneanu

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.80)

[1] Încă de la începutul lunii august, comitetele din Oltenia ale Uniunii Generale a Romilor și cele ale Asociațiilor de romi au hotărât afilierea la Uniunea Generală (cf. *Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.75*). În același timp, Lăzurică a fost îndepărtat de la conducere de Gheorghe Niculescu, care s-a proclamat „președinte activ și voievod al romilor din România”.

[2] De fapt este vorba de N. Lenghescu-Clei (Cley), apropiat al lui Gh. Niculescu, devenit peste puțin timp redactorul gazetei „Glasul romilor” și semnatar al articolului de fond din primul număr (textul este reprodus în vol. *Minoritățile naționale din România*, III, 1931-1938, coord. I. Scurtu, București, Arhivele Naționale ale României, 1999, p.267). N. Lenghescu este și autorul *Marșului romilor* (muzică și versuri), publicat în „Gazeta romilor”, VI, 1940, nr. 14 (aprilie), p.3.

54

Patriarhia Română
Consiliul Central Bisericesc
București, strada Matei Millo 10, etaj III
Nr. 7474/7 septembrie 1934

Domnule Prefect,

Sub auspiciile și cu sprijinul moral și material al Sfintei Noastre Patriarhii s-a organizat, cu sediul în București, Uniunea Generală a Romilor din România, cu scopul, între altele, de a îndruma spre o viață morală și religioasă pe toți romii din țară.

Uniunea, în adunarea de constituire, și-a ales comitetul și a votat statutul, a cerut și obținut autentificarea statutelor și a făcut formalitățile pentru obținerea persoanei juridice prin Tribunal.

În vederea organizării și strângerii în aceeași uniune a tuturor romilor și a tuturor asociațiilor de romi din România, câtorva inițiați care s-au bucurat de încrederea organelor bisericești li s-a acordat prin Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor titlul și cartea de misionar. Aceștia și-au luat sarcina de a propaga printre romi ideea de a se organiza și de a-i îndruma la o viață creștină și religioasă pe baza învățăturilor morale ale Bisericii noastre creștine și românești.

Unii însă dintre cei ce s-au bucurat de încrederea noastră au început a propaga dezbinarea între romi, punându-se în slujba unor interese străine de scopul sus-zisei Uniuni și contrare ideii sprijinite de Biserica noastră, lucru care ne-a determinat să le retragem cărțile și titlul de misionari. Aceștia sunt: Gh. Niculescu, Nicolae Niculescu și Constantin Alexandrescu, toți cu domiciliul în București, Piața de flori Sf. Anton 10.

Vă rugăm să citați pe aceștia și să le puneți în vedere să depună la organele polițienești cărțile de misionar ce li s-au eliberat de Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștiului, de care se prevalează aceștia.

Totodată, Uniunea Generală a Romilor din România, prin adresa nr. 1021 din 6 august a.c., ne roagă să intervenim la dvs. pentru ca să se facă cercetări prin organele polițienești, cine a semnat și a răspândit alăturatul manifest, în care figurează ca președinte al Uniunii pretinsul arhimandrit Calinic I. Popp

Șerboianu, întrucât Uniunea contestă că ar avea vreo cunoștință de aceste semnături sau că ar avea vreo legătură cu această persoană.

Rezultatul acestor cercetări, împreună cu cărțile depuse, vă rugăm să binevoiți a dispune să ni se înainteze cât se poate de în grabă.

Primiți, vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni și Arhiereschi Binecuvântări.

Președinte
[indescifrabil]

Referent
[indescifrabil]

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.79)

55

UNIUNEA GENERALĂ A ROMILOR DIN ROMÂNIA

Frați romi!

În ziua de 9 septembrie 1934 se va ține în Sibiu, în sala și grădina „Thalia”,

CONGRESUL GENERAL

al romilor din județul și orașul Sibiu, împreună cu
Serbarea Sfințirii Drapelului,

Sub patronajul d-lui Prefect al județului Sibiu,

d-lui Primar al Municipiului Sibiu,

d-lui Prim Președinte al Tribunalului, d-lui Prim Procuror și

d-lui Chestor de Poliție

Nașii drapelului vor fi: I.P.S.Sa Mitropolitul dr. Nicolae Bălan și I.P.S.Sa Mitropolitul dr. Vasile Suciu.

Vă chemăm stăruitor să participați la această mare adunare în număr cât mai mare și cu curajul oamenilor ce nu au nimic ce să-și impute, ca cetățeni dornici de o viață nouă, înfruntând vitregia vremurilor grele.

Facem un apel calduros către toți romii care au parvenit prin muncă și abnegație să nu-și renege neamul, ci să vie în mijlocul nostru, încurajându-ne, iubindu-ne, ca o chemare a sângelui.

Frați romi!

Trăim de veacuri pe pământul ospitalier al țării românești, pe care-l iubim ca pe însuși trupul și sufletul nostru.

Din neamul romilor sau al țiganilor, cum ni se spune, n-au ieșit niciodată trădători și vânzători de țară; nu au făcut comploturi contra nici unei autorități de stat și nu au fraternizat cu nici un vrăjmaș al neamului românesc.

Ne-am jertfit și noi pentru această Românie Mare; i-am dat oameni de seamă pe care istoria-i amintește cu recunoștință și – după putință –, ne îndepli-

nim toate datoriile de cetățeni; totuși nici un alt neam nu este mai umilit, mai urgisit și mai disprețuit, mai nebagat în seamă și amărât ca neamul nostru țigănesc.

Pentru a arăta lumii întregi că dorim o soartă mai bună și nu merităm atâta dispreț, am luat inițiativa ținerii acestui congres, ca să ascultați pe reprezentanții voștri cei mai calificați, aleși din clasa intelectuală, care vă vor arăta care sunt necazurile voastre, cine sunteți și ce puteți voi.

Președinții Uniunii Generale a Romilor din România
Arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu
G.A. Lăzurică, publicist
Gheorghe Niculescu, mare comerciant

Președintele filialei Sibiu
Const. C. Brașoveanu, Sibiu, str. Șarpelui nr. 2b

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.90)

56

12 septembrie 1934

Stimate Doamne Niculescu,

Cred că aveți cunoștință, ca și toți cei din țara românească, de acțiunea întreprinsă de mine în anul 1933, când pentru întâia oară am luat inițiativa unei asociații generale a tuturor romilor din țară. În programul meu publicat atunci, ca și în statute, am exclus chestiunile religioase și politice, interesându-mă numai de chestia culturală și economică, singurele de care avem nevoie, căci cu celelalte se ocupă politicienii și biserica.

Cum ar fi posibil ca o minte ca a mea, care știe că noi avem romi de toate profesiunile, să vie să arunce vrajbă religioasă între frații de același sânge?

Aceasta a trecut numai prin capul aceluia Lăzărescu, trepăduș electoral și om fără nici un simț moral, care m-a indus în eroare, luându-l ca colaborator timp de numai 2 săptămâni și de care m-am lepădat imediat. Totuși, în discuțiile avute cu el, a prins de la mine câte un crâmpei de vorbă, căci – sincer cum am fost întotdeauna – i-am spus că nu stau bine cu Sfânta Patriarhie și că mă bănuiește că aș fi catolic, mai ales că pe cartea mea publicată în franțuzește stă scris că sunt profesor la Seminarul Unit din Blaj. Or, nimeni nu știe de ce am făcut aceasta, și nici nu vreau să o spun nimănui.

Șiret și venal din naștere, s-a dus la Sfânta Patriarhie și, găsind acolo și oameni porniți contra mea, le-a spus că scopul meu nu e altul decât a trece la catolicism pe toți romii din țară. Ticăloșia lui a găsit răsunet la Sfânta Patriarhie, care cu banii bieților preoți i-a tipărit manifeste insultătoare împotriva mea, statute etc, plus banii peșin luați de el și care cu totul, după spusa lui, se ridică la 140.000 lei.

Din înalt îndemn a înființat Uniunea romilor spre a-mi sta mie în coastă; s-au făcut intervenții scrise confidențial la diverse autorități; mi s-a făcut contestație de el și n-a rămas individ la care să nu mă insulte și să-l îndemne a scrie Sfintei Patriarhii petiții și anonime contra mea.

În setea lui după bani nemunciți, a aflat de d-voastră, frații Niculescu, negustori cinstiți și oameni cu frică de Dumnezeu. V-a atras de partea lui și i-ați îndeplinit toate voile, după câte sunt informat, ajungând până a-și da demisia din președinte în favoarea d-voastră, numai ca să-i faceți pe plac și să stoarcă bani.

Pe oameni ca părintele Dron, care mi-era vechi și bun prieten, cât și pe venerabilii părinți de la Consiliul Central Bisericesc, atât i-a vrăjit cu minciunile lui, încât i-a amestecat într-o chestiune de care întotdeauna au fost și sunt străini, pe care nu o înțeleg și nici nu o simt. S-au pus bani la dispoziția lui și toate armele neleale, dar Dumnezeu cel sfânt și drept a căutat și la inima mea curată și la jertfa dezinteresată făcută și l-a adus în starea de a fi îndepărtat de la favorurile Sfintei Patriarhii.

În ticăloșia lui și amnezia tuturor intrușilor, crezând că eu sunt plămădit din aceleași elemente murdare ca și el, m-am pomenit că vine la mine cu câțiva romi și căzând în genunchi mi-a cerut iertare, rugându-mă să-l primesc din nou în asociație, iar el mi-a pus la dispoziție toate hârtiile date lui de I.P.S. Patriarhul și alte autorități.

I-am detestat purtarea și venalitatea, iar el a primit afrontul fără nici o remușcare de conștiință. Ca să sperie Sfânta Patriarhie a publicat în ziare că s-a împăcat cu mine (ceea ce nu este adevărat) și m-a făcut a înțelege c-ar fi bine să apelăm la alții..., la alte confesiuni. Am tăcut ca un pește; am luat hârtiile, din care am fotografiat numai alăturatele „cărți de misionar”, pe care vi le trimit d-voastră, spre a convinge și arăta și Sfintei Patriarhii cine este omul cu care a lucrat până acum. Eu sunt prea bun român și-mi iubesc biserica strămoșească, neîndrăznind a sufla nici o vorbă de rău, nici împotriva instituției, nici a Stăpânului meu bisericesc, căci sunt mâncat de ticăloșii de altădată.

Originalele sunt încă la mine, i-am dat adeverință de restituire. Vi le-am trimis pe acestea, ca să vă cunoașteți omul cu care ați lucrat. Dumnezeu vrea ca ogorul să se curețe de neghini. Puteți face cu acestea ce veți voi.

Cu cele mai distinse salutări
Arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu,
București

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.85-87)

România

Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
 Serviciul Poliției de Siguranță
 No. 20.034/1934

Cluj, la 16 septembrie 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a vă raporta că în ziua de 9 septembrie a.c. a avut loc în orașul Sibiu congresul Uniunii Generale a Romilor, filiala Sibiu, la care au luat parte circa 2500 persoane din orașul și județul Sibiu, precum și delegați din diferite județe[1].

De la orele 8 au început să se adune în Piața Verzelor și la orele 11 au pornit din sus amintita piață spre grădina cinematografului Thalia, unde s-a ținut congresul, străbătând străzile Regele Carol II, Avram Iancu, Piața Regele Ferdinand și strada Regina Maria, în frunte cu președintele Uniunii Generale a Romilor din România, Gogu Niculescu din București.

La ora 12, dl. C. Brașoveanu, funcționar la Administrația Financiară Sibiu, declară congresul deschis, urmând serviciul divin la care s-au sfințit steagurile delegaților din județul Sibiu, în număr de 36. Urmează ținutirea drapelului Uniunii Generale a Romilor filiala județului Sibiu, nașul fiind I.P.S.S. Mitropolitul dr. Nicolae Bălan, reprezentat fiind prin protopopul Cioran, și I.P.S.S. Mitropolitul Vasile Suciu de la Blaj, reprezentat prin preotul Macavei, bătând fiecare câte un cui în drapel.

După celebrarea serviciului divin a luat cuvântul protopopul Scorobet din Sibiu, care face un mic istoric al romilor (țiganilor), spunând că acest neam a fost prigonit de sute de ani de toate popoarele, fiind nevoit să se dedea la diferite nelegiuiri și că aici în România se poate dezvolta pe cale socială, intelectuală și morală, apropiindu-se mult de neamul românesc.

Urmează preotul canonic dr. Macavei, care de asemenea face un scurt istoric al romilor, spunând între altele că ei nu sunt un neam fără tradiție, se trag din Asia, fiind un popor internațional care de prezent nu are patrie, deoarece n-au stabilitate, având însă ceva comun cu poporul românesc, și anume tipul, limba, tradiția, obiceiurile și puterea de rezistență, fiind un popor artistic și idealist și că mișcarea lor de azi trebuie să fie creștinească, la care trebuie să contribuim cu toții.

Urmează dr. Nicolae Bărbaț, care în numele guvernului salută pe congresiști spunând că mișcarea romilor de azi este binevenită și la timp, făcând de asemenea un mic istoric al romilor ardeleni, care au suferit sub fostele dominații în rând cu românii.

Urmează dl. dr. Moga, avocat din Sibiu, care salută congresiștii din partea municipiului Sibiu, declarând că această adunare este o afirmare a neamului romilor, care până azi au dus o viață de nomazi.

Urmează protopopul greco-catolic Togan din Sibiu, care de asemenea face un mic istoric al romilor, spunând între altele că sunt meseriași și artiști buni,

mai arată că dintre romi s-au ridicat oameni mari, ca generalul Bunaciu și alții.

Președintele general al romilor din România, Gogu Niculescu din București, aduce laude d-lui C. Brașoveanu din Sibiu, care a depus toate puterile pentru buna reușită a congresului, spunând că ei nu fac politică, nu se consideră minoritari, ci cer numai drepturile lor cuvenite, fiind și ei creștini. Cere participanților ca toate plângerile ce vor avea să i se aducă la cunoștință ca apoi el să le aducă mai departe la cunoștința celor în drept.

Mai vorbesc Alexandru Miclăuș, Bunaciu, Latcu, Zima, Lenghescu secretarul comitetului central din București, delegatul centrului Brașov, Vasilescu, delegatul județului Prahova, Marin Simion, delegatul Olteniei, Naftanailă Lazăr, delegatul județului Făgăraș, Moti, Titi Niculescu, vicepreședinte al centrului București, care cer ca romii să fie puși în drepturile cuvenite ca și celelalte neamuri, căci îndatoririle și le-au îndeplinit; ca serviciul militar, impozitul către stat și altele. Cer apoi celor de față ca toți la un loc să pună umăr la umăr ca să poată să-și ajungă scopul să se organizeze pentru a putea face cămine culturale, iar copiii lor să fie trimiși la școală. Cer de asemenea celor cu vițuiri de a se lăsa de ele, stârpindu-se odată pentru totdeauna vagabondajul romilor, căci numai în felul acesta pot ajunge la rând cu cealaltă lume civilizată.

Dl. C. Brașoveanu, funcționar la Administrația Financiară Sibiu, a fost ales președintele Uniunii Generale a Romilor din România, filiala Sibiu, formându-se apoi comitetul în care au fost aleși Miclăuș și Milan Bunaciu ca vicepreședinți, Zorilă casier, N. Brașoveanu și Latcu secretari, Roth Carol, Miclăuș Francisc și Zorilă Alexandru consilieri, Brașoveanu Ioan, Prosteanu Robert, Dima Alexandru, Iosif Nistor și Iosif Racotă cenzori. Ca președintă de onoare a fost aleasă doamna Bălciuneanu din Craiova.

Congresul a luat sfârșit la ora 15 în cea mai perfectă ordine și liniște.

Seara, la ora 23.30, a avut loc un concert dat de muzicanți romi, în sala cinematografului „Thalia”, urmat de dans, la care au participat un număr de circa 500 de persoane.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.82-84)

[1] Dintr-un alt document – referitor la același congres – aflăm despre participarea următorilor delegați, care au bătut fiecare câte un cui în drapel: delegatul Reuniunii Sf. Maria; Gogu Niculescu, din partea Uniunii Romilor, București; dr. Bărbat din partea Prefecturii județului Sibiu; Stanciu din partea Reuniunii Meseriașilor Români Sibiu; delegatul Societății „Crucea Roșie” filiala Sibiu; delegatul Camerei de Comerț și Industrie Sibiu; Constantin Moga din partea municipiului Sibiu; delegatul Societății „Principele Mircea”; delegatul Societății „Înfrățirea” Sibiu; delegatul Societății „Andrei Șaguna”; delegatul Societății de înmormântare „Ardealul” Sibiu; delegatul Societății „Vinicultura” Sibiu; Societatea „Restaurantilor, hotelierilor, comercianților și industriașilor” Sibiu și alți diferiți delegați de județe din țară și particulari (cf. *Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei*, dos. 123/1933, f.99-100).

Onor. Uniunea Generală a Romilor, București

Subsemnatul, Gh. Predescu, medic veterinar, domiciliat în Satu Mare, str. N. Filipescu no. 22, fiind informat din gazete că dl. G.A. Lăzărescu zis Lăzărică nu mai este conducător al Uniunii Generale a Romilor din România încă de la data de 18 mai a.c., și cum acest domn, pe la mijlocul lunii iunie a.c., când nu mai avea deja calitatea de conducător al Uniunii Romilor, a cutezat să mă șantajeze, în fața a 2 martori, în localul „Mircea” din București, cu suma de lei 2000 (două mii), sub pretext că mă va înscrie ca membru (suma de lei 2000 a reprezentat taxa de înscriere) în Uniune și că îmi va trimite ulterior chitanța la Satu Mare, dimpreună cu autorizația pentru a putea organiza și în județul Satu Mare Uniunea Romilor și care autorizațiune și chitanță nu le-am primit nici până în ziua de astăzi și nici răspuns la cererea ce i-am dat-o cu această ocaziune, cu onoare vă rog să binevoiți ca această faptă de escroc, comisă de acest individ față de mine, să fie publicată în una sau mai multe gazete din Capitală pentru a fi cunoscut și mai bine la opinia publică acest domn Lăzărescu, care în realitate nu-i decât un adevărat escroc și merită să fie pedepsit de către justiție.

Totodată, vă rog să binevoiți a-mi da cuvenita autorizațiune pentru organizarea Uniunii și în județul Satu Mare, unde avem o sumedenie de aderenți.

Rog a mi se trimite și statutele dimpreună cu instrucțiunile lipsă pentru a putea să începem organizarea cât mai urgentă.

Primiți, vă rog, stîma și respectul meu deosebit ce vă păstrez.

Gh. Predescu

Satu Mare, la 17 septembrie 1934

[Sus, în colțul paginii: „De la Uniunea Generală a Romilor Sf. Anton 10, cu rugămîntea de a da publicității scrisoarea de mai jos. Secretar general N. Niculescu”]

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.95).

România
 Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
 Serviciul Poliției de Siguranță
 No. 20.217/1934

Cluj, la 19 septembrie 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a vă raporta că în ziua de 23 septembrie 1934 va avea loc în orașul Sighișoara congresul romilor din județul Târnava Mare.

Alăturat înaintăm un exemplar din afișul lansat cu această ocazie.

Despre modul cum va decurge congresul vom raporta.

Inspector de poliție
 [indescifrabil]

Șeful serviciului
 I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
 București

[ANEXĂ]

Uniunea Romilor din România
 Filiala județului Târnava Mare
 Sediul: Sighișoara, str. Eminescu 102

Uniunea Romilor din județul Târnava Mare cu onoare vă invită a lua parte la Congresul județean care va avea loc în ziua de 23 septembrie 1934 în orașul Sighișoara (Sala orașului), aceasta cu ocazia sfințirii drapelului uniunii județene.

La acest congres vor lua parte, pe lângă autoritățile județene, și marele voievod al romilor și președintele activ al Uniunii Generale a Romilor din România, dl. G. Niculescu, împreună cu dl. N. Niculescu, secretar general al romilor, și delegați ai romilor din întreaga țară.

Serbarea va avea loc sub înaltul patronaj al d-lui dr. Victor Știrbeț, prefect al județului, și al d-lui Aurel Moșora, primarul orașului.

Programul serbării

1. La orele 8 a.m., adunarea tuturor romilor din întregul județ la sediul Uniunii din str. Eminescu no. 102 la președintele uniunii, dl. Nicolae Bărăbaș.

2. La orele 10.30 a.m., plecarea în corpore la gară spre a face primirea mare-lui voievod dl. G. Niculescu, care va fi însoțit de dl. secretar general, dl. N. Niculescu, și delegații romilor din întreaga țară.

3. De la gară, distinșii oaspeți, împreună cu autoritățile județene, vor porni spre sala orașului, unde va avea loc congresul la orele 12 a.m.

4. Dl. președinte al uniunii județene a romilor va deschide ședința. Vor vorbi: dl. G. Niculescu, marele voievod al romilor din România și misionar al Sfintei Patriarhii, dl. dr. Victor Știrbeț, prefectul județului, dl. Aurel Moșora, primarul orașului, și dl. protopop Emilian Stoica, din partea bisericii.

La orele 2 p.m. urmează baterea cuieiilor în drapel.
Seara de la orele 8 urmează dans până în zori.

Sighișoara la 28 august 1934
Comitetul

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.85-86)

60

Regatul României
Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirii Sociale
Direcțiunea Muncii
Calea Griviței 64, București II
Nr. 56.341/20 septembrie 1934

Domnule Prim-Președinte,

Răspunzând adresei dvs. nr. 55.577/1934, avem onoarea a vă face cunoscut că asupra cererii Uniunii Generale a Romilor din România, cu sediul în București, de a fi recunoscută persoană juridică, dăm aviz favorabil cu condiția să-și schimbe titlul din „Uniunea Generală a Romilor din România” în „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România”, întrucât prin uniune se înțelege o asociațiune de persoane juridice, iar nu o asociațiune de persoane fizice, cum e cazul în speță.

De asemenea, se va înlocui în tot cuprinsul statutului cuvântul „uniune” prin cuvântul „asociație”.

Alăturat vă înapoiem actul constitutiv, statutele și o completare adusă statutului, primite cu adresa dvs. sus menționată.

Director general
[indescifrabil]

D-lui Prim Președinte al Tribunalului Ilfov, secția I c.c.

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.71)

România
Ministerul de Interne
Direcțiunea Administrației de Stat
No. 9968-A/25 sept. 1934

Domnule Prefect,

În urma constatărilor făcute, Inspectoratul General al Jandarmeriei ne aduce la cunoștință prin raportul no. 12.478/1931, între altele, că unele autorități administrative eliberează îndeosebi la țiganii de prin alte județe buletine de înscriere la biroul populației ca cetățeni ai comunei lor, când în realitate sunt străini de localitate, făcând prin aceasta ca țiganii să posede acte de legitimație pe mai multe nume și din diferite comune, cu ajutorul cărora se sustrag de la adevăratul control al organelor respective.

Față de cele ce preced și pentru a se pune capăt acestei stări de lucruri, avem onoare a vă ruga să luați măsuri cu privire la modul necontrolat și ușor cum se eliberează de primării biletele de identitate și diferitele certificate, îngrijind ca autoritățile comunale din acel județ să nu mai elibereze asemenea acte decât persoanelor bine cunoscute și care întrunesc condițiunile cerute de lege.

Ministru
Ion Inculeț

Director
P. Iliescu

(Arh.St.Cluj, Prefectura județului Cluj, dos. 101/1935, f.13)

România
Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
No. 20.988/26 septembrie 1934

Domnule Director General,

Urmare raportului nostru nr. 20.217 din 19 sept. 1934, avem onoare a vă raporta că în ziua de 23 septembrie a.c. a avut loc la Sighișoara o adunare a romilor, care a decurs după cum urmează:

Între orele 8-9 au sosit delegați din diferite comune din județul Târnava Mare și alte localități, printre care și președintele general al romilor din România cu sediul la București, dl. Gheorghe Niculescu.

La ora 11.30 s-a format cortegiul, compus din circa 500 persoane, la capătul străzii Regele Ferdinand, parcurgând strada până în Piața Unirii, unde a fost construită tribuna în vederea sfârșirii drapelului organizației județene a romilor din județul Târnava Mare.

Din cauza timpului nefavorabil au trecut în sala oraşului. Acolo parohii ortodocşi au ținut un serviciu divin, după care a urmat sfințirea drapelului organizației.

După această ceremonie, preotul Stoicovici Aurel a arătat prin o scurtă cuvântare cum membrii acestei organizații, care până în prezent au fost subjuogați de toate popoarele, trebuie să țină cu demnitate și sfințenie la pasul început.

Dl. Gheorghe Niculescu, președintele Uniunii Romilor din România, aducând salutul tuturor romilor din întreaga țară, îndemnând pe cei de față ca să ție lanț unul de altul căci numai în această formă vor ajunge la scopul dorit[1].

Dl. deputat Moșora Aurel, care a fost și nașul drapelului, prin o scurtă cuvântare, le-a dorit și a propus fiecărui rom să se înscrie în organizație și să se închine drapelului sfințit.

Urmează oratorii delegațiilor străine, și anume Brașoveanu, funcționar la Adm. Financiară Sibiu[2], Lăzăruică Naftanailă din Făgăraș, Felțan Nicolae, în numele plășii Mediaș, N. Banu în numele plasei Agnita, [N.] Lenghescu, secretarul general al Uniunii Romilor din România cu sediul la București, Simion I. [Marin], președintele organizației romilor din Oltenia cu sediul la Craiova. Aceștia aduc salutul fiecărui ținut al lor organizației din Târnava Mare, arătând scopul organizării romilor, care este îmbunătățirea soții, îndemnând pe cei de față la unire, loialitate, cinste și muncă pe cale dreaptă, căci numai prin aceasta vor ajunge la scopul dorit, cerând fiecăruia că dacă are vreo doleanță să o aducă la cunoștința conducătorilor, care la rândul lor vor interveni forurilor competente ca să li se satisfacă.

Totodată au criticat pe fostul conducător al lor Lazăr Lăzărică, despre care unii spuneau că nici nu este de nația lor și că este evreu și a lucrat numai în detrimentul lor, înșelând în diferite rânduri pe președintele Gh. Niculescu cu suma de 5000 lei, iar în urmă a înșelat pe un medic veterinar din Satu Mare cu suma de 2000 lei, a cărui reclamație a citit-o celor de față, aducând la cunoștință că sus-zisul individ a fost exclus din uniunea lor.

Numitul Moti Constantin, președintele organizației de Târnava Mare cu sediul în Sighișoara, prin o cuvântare scurtă în limba romilor, îndeamnă pe tot ce este rom să se înscrie în organizație și să țină laolaltă.

Se alege consiliul executiv și de administrație al organizației Târnava Mare după cum urmează: 1. Moti Constantin președinte; 2. Felțan Nicolae președinte organizator; 3. Barabaș Nicolae președinte al plășii Sighișoara; 4. Ban Nicolae președinte al plășii Agnita; 5. Lenghe I. președinte al plășii Rupea. Cei trei din urmă și membri în consiliul județean. Este ales cu aplauze dl. deputat Aurel Moșora ca președinte de onoare.

După baterea țințelor la drapel, congresul se termină în liniște la ora 2.45[3].

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.89)

[1] G. Niculescu a declarat totodată că nu va da „un pas înapoi ca doleanțele de emancipare și redeşptare a neamului rom să fie împlinite” și că nu va avea „un moment de odihnă până nu va vedea îmfăptuit idealul urmărit: redeşptarea morală, socială și spirituală a romilor din România” (cf. „Glasul romilor”, I, 1934, nr. 1, 1-15 nov., p.2).

[2] C. Brașoveanu era președintele filialei romilor din Sibiu.

[3] Seara s-a organizat un spectacol artistic susținut de balerina Ida Proșteanu și de țămbalagiul A. Vidam din Sibiu.

Prefectura Poliției Municipiului București
Serv. Poliției Sociale

28 septembrie 1934

**Către Ministerul de Interne
Direcția Administrației de Stat**

La adresa dumneavoastră nr. 9825 din 19 sept. 1934

Avem onoare a vă înapoia actul constitutiv și statutele Asociației „Uniunea Generală a Romilor din România” cu sediul în București, Piața Sf. Anton nr. 10, comunicându-vă cele ce urmează:

Utilitatea asociației este o necesitate de prim ordin în vederea atingerii scopului și programului fixat, și anume: emanciparea și redeşptarea neamului de romi.

Atât actul constitutiv, cât și statutele conțin toate dispozițiile necesare pentru a asigura realizarea scopului și buna administrare a fondurilor, fiind întocmite în spiritul prevederilor ce se găsesc cuprinse în Legea persoanelor juridice.

Asociația „Uniunea Generală a Romilor din România” este în activitate de la data constituirii în asociație, adică 11 august 1934, ținând diferite congrese în diverse regiuni din țară.

Numele și prenumele persoanelor din consiliul de administrație sunt cele prevăzute în art. 28 din statute, toți cetățeni români, conform art. 29 din Constituție. Nici unul din membrii asociației nu se găsește înregistrat la serviciul fișelor și cazierelor.

În cursul anului 1933 s-au făcut două încercări pentru constituirea țișanilor în asociație, și anume de către pretinsul arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu, sub denumirea de „Asociația Generală a Țișanilor din România”, și de către Gh. A. Lăzărescu zis Lăzurică, sub denumirea de „Uniunea Generală a Romilor din România”, acesta din urmă încercând chiar să obțină personalitate juridică asociației de sub conducerea sa, însă întrucât această asociație având printre membri și oameni de proastă reputație, s-a dat aviz nefavorabil cererii. Totuși, aceasta din urmă continuă să lucreze și astăzi sub egida de persoană juridică (fără însă să o fi obținut), încercând să inducă în eroare autoritățile și membrii asociației, asupra cărora încearcă diferite sisteme de șantaj[1].

În concluzie: cea de a treia încercare de a înrni într-o asociație de romi sub denumirea de „Asociația Uniunea Generală a Romilor din România”, având ca președinte pe dl. Gheorghe Niculescu, cunoscut comerciant, întrucât

îndeplinește toate condițiile legale și având în vedere importanța socială a asociației, prin realizarea scopului ce urmărește, dăm aviz favorabil cererii[2].

Prefect
Parizianu

Șeful serviciului
D. Dumitrescu

(*Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.70*; documentul este publicat și în vol. *Minoritățile naționale din România, III, 1931-1938*, coord. I. Scurtu, București, Arhivele Naționale ale României, 1999, p.266)

[1] În conformitate cu o notă aflată la Prefectura Poliției Capitalei și publicată în vol. *Minoritățile naționale din România, III*, citat, p.270, liderii celor două grupări s-au împăcat, formând o singură grupare, Uniunea Generală a Romilor din România, Calinic Șerboianu fiind președinte activ iar G.A. Lăzărescu președinte organizator. Un comitet de direcție compus din prof. Niculai I. Sarru, Vasile Mureșanu, Apostol Matei, Borbely Ispas și Niculae Gh. Lache, va secunda pe cei 2 președinți. Despre acest lucru vezi și „Dimineața”, XXX, 1934, sâmbătă 8 septembrie, p.2

[2] Asociația, constituită la 11 aprilie 1934, a făcut pe lângă Tribunalul Ilfov demersurile necesare pentru obținerea personalității juridice, în acest scop obținând aviz favorabil atât de la Prefectura Poliției Capitalei (prin documentul de mai sus), cât și de la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, cu nr. 56.341 din 20 septembrie 1934.

64

Ministerul de Interne
Direcțiunea Administrației de Stat
Nr. 10.306-A/2 octombrie 1934

D-lui Prefect al Poliției Capitalei

Uniunea Generală a Romilor din România, cu sediul în București, Piața Sf. Anton 10, ne face cunoscut că dl. G.A. Lăzărescu-Lăzurică a anunțat în numele unei alte uniuni generale a romilor de sub conducerea sa o întrunire publică, în sala Tudor Coman din strada Ionescu-Tei 33, și cere interzicerea ținerii acestei întruniri, deoarece nu există o asemenea uniune recunoscută, sub conducerea numitului.

Comunicându-vă cele ce preced și având în vedere că atât Uniunea de sub șefia dlui G.A. Lăzărescu-Lăzurică, cât și Uniunea Generală a Romilor din România, în speță reclamantă, nu fac dovada că au persoană juridică constituită, avem onoarea a vă ruga să luați măsuri pentru interzicerea oricăror întruniri a unor asemenea uniuni.

Ministru
I. Inculeț

Director
[indescifrabil]

(*Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.74*)

România
 Ministerul de Interne
 Inspectoratul Regional de Poliție Cernăuți
 No. 18.017 din 5 octombrie 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a vă raporta că în ziua de 30 septembrie a.c., orele 15.45, a avut loc în sala „Traian” din Rădăuți o adunare a romilor din județul Rădăuți, la care au participat aproximativ 50 romi, în frunte cu președintele Uniunii Romilor din România, Gh. Lăzurică, președintele regional al romilor din Bucovina Simeon Pântea și președintele jud. Rădăuți Petrea Dudulean.

D-l Simeon Pântea din Dorna-Căndreni, președintele regional din Bucovina, deschide adunarea mulțumind călduros asistenței pentru prezență, spunând că datorită președintelui Gh. Lăzurică, care a muncit și muncește în prezent pentru romi, aceștia își vor câștiga drepturile pe care constituția le acordă. Se dă apoi cuvântul preș. județean, Petrea Dudulean, care asemenea aduce mulțumiri asistenței, cât și delegaților veniți de la București, care se străduiesc și se jertfesc fără cruțarea sănătății pentru dezrobirea acestui neam, care a ajuns de rușinea și batjocura celorlalte naționalități.

D-l Gh. Lăzurică, președintele Uniunii Romilor din România, arată câteva date din istoria romilor. Spune că romii se trag din India, iar la năvălirea mongolilor în India romii, care pe atunci se chemau „sgribți”, s-au refugiat în Spania, Persia și alte țări. Spaniolii văzându-se invadați de această nație străină i-au gonit din Spania. De aci sgribții au emigrat în Grecia. Grecii i-au denumit „oameni murdari”, pe grecește *ațigan*. Din acest cuvânt s-a format apoi denumirea de țigan. Declară că țiganii sunt dinastici, disciplinați, ascultători și departe de preocupările politice. În fine, arată activitatea sa de până acum, în scopul reorganizării romilor.

Se dă citire la două telegrame omagiale, din care una este adresată M.S. Regelui și a doua Î.P.S. Patriarhului Miron Cristea.

Christofor Marcu, funcționar la Primăria Rădăuți, președinte de onoare în comitetul romilor din Rădăuți, spune că deși nu este rom, este însă om și ca om ține de datoria sa să cinstească umanitatea. Arată că romii sunt păstrătorii datinilor și obiceiurilor românilor și de aceea trebuie respectați, dându-li-se toată cinstea cuvenită.

La orele 16.30 adunarea s-a terminat în liniște.

Alăturăm și câte un exemplar din manifestul ce s-a răspândit cu ocazia acestei adunări.

Inspector regional
 [indescifrabil]

Șeful serviciului
 [indescifrabil]

Domnului Director General al Poliției București

[ANEXĂ]

UNIUNEA GENERALĂ A ROMILOR DIN ROMÂNIA

**Stimate Domnule Președinte,
Domnilor Membri,**

Uniunea Generală a Romilor din România, în interval de un an și jumătate, a izbutit să atragă prin activitatea sa intensă simpatia presei, a opiniei publice și bunăvoința forurilor de stat și bisericești.

Aceasta pentru că ne-am manifestat ordonat, cu demnitate, necălcând programul nostru prevăzut în statut: cultural, social și spiritual. Cele peste douăzeci de mari adunări organizate de noi, la care au participat mii de romi, festivalurile artistice, concertele religioase și șezătorile culturale, au arătat lumii că nu suntem un popor de lepădat, că avem mai multe calități frumoase decât defecte, și defectele nu lipsesc la nici o nație.

Suntem peste un milion de suflete în țara românească, în această sfântă țară, în care am trăit de peste 600 de ani, alături de frații români, luând parte la necazurile și bucuriile lor. Și suntem dinastici, patrioți, creștini, muzicanți renumiți și meșteșugari buni. Nu suntem trădători de țară, nu dușmănim pe nimeni. Totuși, eram priviți ca cea din urmă clasă socială, considerați mai prejos ca găăuții din Basarabia și tătarii din Dobrogea.

Ne-am ridicat câțiva oameni de origină romă, fără să ne renegăm neamul, ca alături de dv., președinți de provincii, de județe, de plăși și de comune, să scoatem din întuneric pe frații noștri, obișnuind pe ceilalți concetățeni ai țării să ne socotească egali în drepturi ca și în îndatoriri, fără a mai fi huliți ca până acum.

Munca noastră, străduințele noastre, nu vor fi zadarnice. Nu luptăm numai pentru noi, ci și pentru copiii noștri, care se vor bucura de eforturile noastre, spunând: „Părinții noștri, bunicii noștri, s-au ridicat pentru noi în anul de grație 1934, sub înțeleapta domnie a Regelui Carol II, formând o pagină glorioasă în istoria poporului nostru”.

**Domnule Președinte,
Domnilor Membri,**

Noi nu vrem să formăm o grupare minoritară sau un partid politic. Departe de noi acest gând, care ne-ar compromite pe vecie. Vrem însă ca strânși în jurul unui steag ridicat pentru emanciparea noastră să ne impunem ca cetățeni, trăind o viață nouă, pe un făgaș mai luminos. Numai astfel vom putea face față necazurilor noastre, căci noi suferim mai mult sărăcia și simțim ferocitatea crizei economice care apasă peste popoare.

Voim să ne ridicăm prin crearea de Atenee populare rome, grădinițe de copii romi, conservatoare de muzică pentru tinerii talentați romi, case de citire, turnee artistice-culturale, tipărituri de cărți despre originea, istoria, emigrația romilor, prin apariția unui ziar al nostru. Căci suntem singurii care

n-avem un ziar propriu, cum au sașii, ungurii, rutenii, rușii și bulgarii minoritari. Prin ziarul nostru putem să ne arătăm păsurile și să protestăm contra nedreptăților.

Ce vă cerem în schimb? Vă cerem disciplină, devotament, înțelepciune și cinste, prea puține sacrificii.

Vă rugăm stăruitor și călduros să binevoiți a proceda de urgență la organizarea deplină a romilor de sub președinția d-voastră (la județ, plasă, comună, sector și cartier), formând comitete prin dresare de procese-verbale în dublu exemplar, din care unul ni-l veți înainta nouă, însoțit de un tablou de membri cu numele și adresele exacte, spre ratificare. Faceți propagandă din om în om, din sat în sat, din județ în județ. Seara, când sunteți liberi, și sărbătorile adunați-vă împreună, consfățuiți-vă și alegeți în comitete oameni cinstiți, știutori de carte, devotați și înțelepți. Lăsați la o parte dușmăniile, ambițiile și interesele personale. Cereți semenilor noștri din satele alăturate să facă același lucru, astfel ca nici cel mai mic cătun cu cinci capi de familie să nu rămână neorganizat.

Acesta este cuvântul de ordine ce vi-l dăm.

Pentru că suntem săraci, am cheltuit din buzunarele noastre, numai câțiva, sute de mii de lei, apelăm la sprijinul d-voastră, căci nimeni nu ne ajută fără anumite obligațiuni. Și noi nu voim să fim prizonierii partidelor politice, nici robii băncilor.

Ajutați-ne cu câte 5 (cinci) lei de fiecare rom, în mod benevol.

Cu acești bani vom scoate gazeta „Glasul Romilor” și vom înființa patru *Atenee populare rome-ambulante*. Fiecare președinte de județ, de plasă și de comună va strânge mai întâi de la membrii comitetelor lor câte 5 lei și dacă e posibil și de la membrii organizațiilor lor. Sumele strânse se vor trimite prin mandat la adresa: Andrei Zima, Blaj, str. Regele Ferdinand 41, județul Târnava Mică.

Acest sacrificiu nu este prea mare. Închipuiți-vă că n-ați băut o cinzeacă de tuică sau n-ați fumat într-o zi un pachet de tutun mai mult.

Pentru sumele primite se vor expedia adevărte-chitanțe. Sprijinul acordat vă va onora și *Dumnezeu vă răsplătește*.

Încă un cuvânt: Nu există nație, nu există asociații care să nu-și aibă trădătorii lor. Din păcate s-au găsit și între romi asemenea trădători. Ei sunt: Gheorghe Niculescu-Prăjitu, Nicolae Niculescu-Cocoșilă, ambii din București; Costea Motti din Mediaș; Const. Brașoveanu din Sibiu; Simion Marin din Craiova, care nu este rom; Naftanailă Lazăr de la Făgăraș[1], conduși de tartorul Calinic Șerboianu, fost preot, acum caterisit pentru fapte nedemne de un slujitor al bisericii.

Toți aceștia, excluși din Uniunea Generală a Romilor din România, prin comunicate false date prin ziare și manifeste, au voit să inducă în eroare pe romi și opinia publică, furând titlul Uniunii noastre, dându-și titluri ilegale și scoborându-se la falsuri pentru care autoritățile și justiția țării îi anchetează și va pedepsi după lege. Frații Niculescu nu mai sunt misionari.

Nu există nici o altă Uniune Generală a Romilor din România decât aceea fondată de d-l G.A. Lăzărescu-Lăzurică, președintele ei și voievod al romilor din România, cu sediul în București, strada Sârbească 18, iar nu în altă parte.

Țineți minte acest lucru. Întipăriți-vă numele acestor trădători și bleste-mați-i ca pe duhuri necurate.

CONGRESUL GENERAL AL ROMILOR

de la 7 octombrie 1934,

din orașul Diciosânmartin, Sala Carpați (județul Târnava Mică),
dând sentință de condamnare a acestor nemernici, i-a pecetluit pe vecie

Veniți în număr cât mai mare la acest Congres unic în istoria romilor, unde se vor dezbate chestiunile care ne interesează, fiind vorba de viitorul nostru.

Voim să vă vedem la muncă. Voim să vedem dacă fiecare din voi, punând mâna pe inimă și întrebându-se în conștiința lui, nu va spune: Sunt rom, nu mi-e rușine de originea mea și vreau să mă ridic la o treaptă egală cu ceilalți oameni!

Vreau ca prin obolul meu de 5 lei să contribui la ridicarea semenilor mei!
Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Președintele Uniunii
G.A. Lăzurică
Voievod al romilor[2]

Secretar general
Nicolae Gheorghe Lache

Președinți de organizații provinciale:

Andrei Zima, Gheorghe Sicra, Simeon Pântea, Aurel Th. Manolescu, Ionel Vasilescu, Gh. Bașno, Apostol Matei și Ion Niculescu (pentru Transilvania, Ardeal, Bucovina, Oltenia, Muntenia, Moldova, Basarabia și Dobrogea cu Cadrilaterul).

Președinți de județe în comitetul de inițiativă:

Dumitru T. Nae (Ilfov), Nicolae Felțan (Târnava Mare), Adam Bunaciu (Târnava Mică), Adolf Turian (Silu), Ilie Săvulescu (Muscel), Bertuș Nicolae (Făgăraș), Secanu Gheorghe (Vâlcea), Ștefan Badea (Dâmbovița), Ștefan Crețu (Roman), Mihai Verisu (Argeș), Garanți Ion (Alba), Miliu Antonek (Cernăuți), Petre Batalan (Rădăuți), Petrea Zlotari (Câmpulung-Bucovina), Ilie Batalan (Suceava), Ion Grecu (Mureș), Golcea Ion (Brașov), Ștefan Forgaci (Storojinet), Lăcătuș Macarie (Bistrița-Năsăud), Plebea Gheorghe (Iași), Paraschiv Dumitru (Mehedinți), Mărcuș Pătru (Turda), Piștea Alexandru (Hunedoara), Vasile Mureșeanu (București), Stoica Vasile (Vlașca) etc.

Din Comitetul central:

Barbu Ionescu, Gh. Creangă, Stan Ioniță, Borbely Ispas, Nicolae Matei, Gh. Dumitru Ciobanu, Vasile Busuioc, Stoica Vasile, Sotir Niculescu, Stelian Barbu, Călin Nicolae.

Reprezentanții Comitetului de organizație:

Ilie Gămălie, Ioan Stoica-Chiriac, Ioan Paraschiv, Gh. Păun, Ioan Costache, Efta Ioan, Ristache Radu, Gheorghe Șerban, Tudor Gheorghe, Păun Nicolae, Gheorghe Tudor, Costică Gheorghe, Simion Marin, Gheorghe Pârvu, Ioan Simeon, Gheorghe T. Nicolae, Gheorghe Ionescu, Dumitru Gheorghe, Stan Gheorghe și D-tru Stoica, Anghel Marin.

Președinte de onoare:

Dumitru Dimitriu, director în Ministerul de Justiție.

Ce nu știu Romii?

Ei nu știu că în întreaga lume trăiesc 16 milioane romi, care ar putea forma un stat cât Cehoslovacia;

Ei nu știu că indivizilor: Gh. Niculescu, N. Niculescu și Const. Alexandrescu, li s-a retras de către poliție cărțile de misionari, conform adreselor nr. 7429 și 7618, din 7 și 17 septembrie a.c., ale Bisericii Ortodoxe Române;

Ei nu știu că romii din America și Ungaria au intrat în legătură cu Uniunea noastră;

Dar știu romii noștri că suntem 1.200.000 suflete în Țara Românească.

Frați Romi Bucovineni!

Veniți și voi, în număr cât mai mare la

ADUNAREA ROMILOR DIN BUCOVINA,

Care va avea loc în ziua de duminică 30 septembrie 1934, la orele 3 p.m., în Rădăuți, în sala și grădina „Traian”, din str. Ștefan cel Mare.

Vor vorbi: G.A. Lăzurică, președintele Uniunii și voievodul romilor; Niculae Gh. Lache, secretarul general al uniunii; Simeon Pântea, președintele romilor din Bucovina; Petre Duduleanu-Batalan, președintele organizației jud. Rădăuți; Ilie Batalan, Petrea Zlatari, Miliu Antonek și Ștefan Forgaci, președinți de organizații județene bucovinene etc.

Președintele Uniunii

G. A. Lăzurică

Președintele Bucovinei

Simeon Pântea

Președintele jud. Rădăuți

Petre Duduleanu-Batalan

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.92-93)

[1] Lazăr Naftanailă, din Calbor (jud. Făgăraș), a fost deosebit de activ pe tărâmul emancipării economice și culturale a țiganilor, punând bazele societății „Înfrățirea neorustică”, asociație ce funcționa după modelul celor similare săsești. Vreme de aproape doi ani (1934-1935) a tipărit și un ziar intitulat „Neamul țigănesc”.

[2] Până aici, documentul a fost publicat și în vol. *Minoritățile naționale din România*, III, 1931-1938, coord. I. Scurtu, București, Arhivele Naționale ale României, 1999, p.268-270.

România
 Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
 Serviciul Poliției de Siguranță
 No. 22.222/1934

Cluj, 9 octombrie 1934

Domnule Director General,

Avem onoare a vă raporta că în ziua de 3 octombrie a.c. la Deva s-a constituit comitetul executiv al Organizației „Romilor” (Țigani) din județul Hunedoara, în prezența a 30 persoane, care s-au adunat în sala restaurantului Oprean din Deva, strada Regele Carol.

Ședința s-a deschis la ora 13 sub prezidenția lui Pista Alexandru din Deva. Cei de față au ales ca președinte al Organizației „Romilor” pe Sârbu Nicolae din comuna Harapeia, județul Hunedoara. Cu această ocazie s-a hotărât ca să țină un congres județean în ziua de 26 octombrie a.c. în orașul Deva.

Ședința s-a ridicat la ora 15, iar cei de față s-au împrăștiat în liniște.

În același timp, cu onoare înaintăm alăturat în copie și procesul-verbal despre constituirea comitetului de conducere al acestei organizații, rugându-vă să binevoiți a dispune.

Inspector de poliție
 [indescifrabil]

Șeful serviciului
 I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
 București

[ANEXĂ]

PROCES-VERBAL

Dresat astăzi 3 octombrie 1934, asupra ședinței ținută pentru constituirea comitetului executiv al romilor din jud. Hunedoara.

Ședința s-a deschis la ora 13, sub prezidenția d-lui președinte Alexandru Pista.

În ședința deschisă a fost proclamat ca președinte dl. Nicolae Sârbu, care a vorbit despre scopul acestei organizații. Vicepreședinte: Alex. Pista. Prim vicepreședinți: Munteanu Alex., Aramă Traian, Melek Alex. Secretar general: Boldijar Adam. Casier: Drăgoi Vilhelm, secretar de ședință. Prim cenzor: Petru Munteanu. Patru cenzori: 1. Görwg Carol, 2. Sas Samu, 3. Pojoni Géza, 4. Desideriu Berehi. Doi supleanți: Alex. Munteanu, Petru Bogdan. Prim-consilier: Constantin Oprean. Consilieri: 1. Anton Rapa, 2. Constantin Bazil, 3. Precup Mihai, 4. Tamaș Petru, 5. Lascu Vasile. Doi supleanți: Pojoni Gligor și Pista Iosif.

Un arhivar: Duma Adolf. 5 membri: 1. Duma Adolf, 2. Cengeri Anton, 3. Cengeri Iosif, 4. Cengeri Géza, 5. Berki Zambo.

Ședința pentru constituirea comitetului s-a terminat la ora 3.

S-a citit în ședința publică și explicat la fiecare rolul care urmează a-l îndeplini.

Urmează semnăturile:

Acest proces-verbal se va păstra la arhivă.

S-a luat act:

1. Pentru plecarea președintelui la Diciosânmartin pentru a prezenta la congres romii din jud. Hunedoara.

2. Redactarea gazetei la care vor contribui fiecare cu suma de 30 lei, din care se vor reține și cheltuielile de transport la congres.

3. Fixarea congresului pe ziua de 26 oct.1934 în județul Hunedoara, care se va ține la Deva sub patronajul d-lui Nicolae Sârbu, președintele acestei organizații.

Consiliul aprobă propunerea președintelui, cu unanimitate.

Deva la 3 octombrie 1934

Urmează semnăturile: Pojoni Géza, Pista Sándor, Toma Petru, Aramă Traian, Lascu Vasile, Rapa Mihai, Drăgoi Vilmos, Precup Mihai, Vilisan Ioan, Berki Dezső, Boldizsár Ödön.

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.94-95)

67

România

Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj

Serviciul Poliției de Siguranță

No. 22.477/1934

Cluj, 11 octombrie 1934

Domnule Director General,

Urmare raportului nostru nr. 21.080 din 27 septembrie 1934, avem onoare a raporta congresul general al Uniunii Romilor din România, care a avut loc în orașul Diciosânmartin, la 7 octombrie 1934, [și care] a decurs după cum urmează:

La orele 15.30 s-a început a se aduna romi (țigani) în Piața Regina Maria, de unde apoi, formând un cortegiu cu drapele și table pe comuni, în frunte cu fanfara din comuna Brăteiu, au plecat pe strada Avram Iancu spre întâmpinarea d-lui Gh. A. Lăzurică, președintele Uniunii Romilor din România și a altor conducători ai romilor. La marginea orașului au așteptat până ce au sosit conducătorii sus amintiți, care s-au dat jos din automobilul cu care au venit și au plecat cu toții în Piața Regina Maria.

După ce s-au așezat în fața tribunei, a ținut o cuvântare dl. protopop gr. cat. din acel oraș, Tătaru Simion, care a arătat că este mulțumit în suflet că poate vedea poporul rom organizat în Uniune. A îndemnat pe cei prezenți să-și trimită copiii la școală să învețe și să cerceteze biserica, căci numai prin aceste două instituții poporul rom își va putea ajunge scopul proiectat de Uniune.

Serviciul religios pentru sfințirea drapelului a fost oficiat de preotul gr. cat. Tamas Aurel, din comuna Seuca, județul Târnava Mică.

A urmat discursul lui Zima Andrei, maestru de construcții din Blaj, președintele organizațiilor romilor din Transilvania, care a rugat pe romi să se unească și să dea ascultare conducătorilor în fruntea cărora este dl. Gh.A. Lăzurică, președintele și voievodul romilor din întreaga țară. A arătat în mod amănunțit care este chemarea conducătorilor Uniunii Romilor. A spus că poporul rom este cel mai vechi popor și că profesiunile lor sunt artistice. A îndemnat pe fiecare rom să-și trimită copiii la școală și să cerceteze sfânta Biserică, căci numai așa se vor putea lumina și vor putea ieși din întunecimea în care se găsește astăzi acest popor, care deși este un popor destul de mare, chiar și în România, este cel mai înapoiat în cultură. A spus că Uniunea nu va face nici o politică și a arătat că scopul ei este pur cultural, social și moral. A îndemnat pe romi să nu dea ascultare fraților Niculescu din București și altor trădători, care nu urmăresc alt scop decât vor să învrăjbească pe romi, ca să se dezbine și să nu poată progresa.

A vorbit apoi Stoia Teodor, revizor școlar în pensie, actualmente vicepreședinte al comisiei interimare a orașului Diciosânmartin, care a arătat că până în prezent poporul rom a fost copilul nimănui, însă astăzi în România este popor liber și cu drept de a se organiza și emancipa, după cum voiește, ceea ce nu a putut-o face nici poporul român și nici romii sub vechea stăpânire ungurească. A mai spus că „dacă ai carte, ai parte” și că toți romii trebuie să-și trimită copiii la școală, ca să învețe a scrie și citi, căci altcum nu vor putea să-și realizeze scopul urmărit de Uniune. A îndemnat pe cei prezenți să nu mai trăiască în concubinaj și fiecare să se căsătorească legal, ca să-și întemeieze o familie stabilă. A mai spus că fiecare trebuie să muncească și munca lor să și-o păstreze, căci altcum nu se vor putea întări și nu vor putea îndeplini lucrările arătate în program de către dl. Zima Andrei. A arătat că acest popor a contribuit și el la înfăptuirea țării românești prin jertfa a celor 800.000 eroi și trebuie să-și lege sufletele lor de această țară.

După această vorbire, dl. Gh. A. Lăzurică a mulțumit d-lui vicepreședinte pentru cuvântarea sa și pentru că a avut bunăvoința de a participa la acest congres, dând cuvântul d-lui Basna Gheorghe, reprezentantul Munteniei. Dl. Basna Gheorghe, după ce aduce salutul meseriașilor romi din Brăila, a declarat că poporul rom este venit pe aceste meleaguri odată cu invazia tătarilor și că a rămas rătăcit și rătăcesc până astăzi. A făcut istoria romilor din timpul invaziei tătarilor. S-a ocupat de soarta romilor nomazi, rugând pe dl. președinte al Uniunii Generale a Romilor să intervină la forurile competente ca acești romi să fie plasați și stabiliți oriunde în țară unde va fi loc disponibil pentru ei. S-a ocupat pe larg despre datoriile și drepturile ce le are poporul rom față de țară, încheind cu aceea ca să-și strângă rândurile, căci numai așa vor putea să progreseze.

Dl. N. G. Lache, secretarul general al Uniunii Romilor, a vorbit câteva cuvinte în limba țigănească.

A urmat apoi cuvântarea lui Bunaci Adam, proprietar din comuna Prostea Mare, județul Târnava Mică, președintele organizației romilor din județul Târnava Mică, care de asemenea a arătat că scopul Uniunii Romilor din România este pur cultural, social și moral, și trebuie să fie cu toții strâns uniți în jurul președintelui Uniunii Generale a Romilor, Gh.A. Lăzurică, care a organizat și a întemeiat Uniunea. A arătat cum trebuie să se organizeze și că organizarea se poate face numai prin școală. A mai arătat că Uniunea nu face nici o politică și prin urmare, în această privință, fiecare rom este liber să facă după cum vrea.

Sârbu Nicolae, președintele organizației romilor din județul Hunedoara, a spus că a venit din județul și țara lui Decebal, Sarmisegetuza, unde se află și gorunul lui Horea, sub care doarme de veci Craiul Munților: Avram Iancu. S-a ocupat de datoriile ce le are poporul rom către țară, spunând că numai după ce își vor îndeplini aceste datorii își vor putea câștiga drepturile ce li se cuvin. A arătat că Dumnezeu le-a trimis acum un sol și că acel sol este dl. Gh. Lăzurică, căruia cu toții trebuie să-i dea ascultare și să îl urmeze, căci acest sol muncеște din puteri pentru binele poporului rom. A spus că romii nu sunt spioni contra țării, ci sunt supuși credincioși și i-a îndemnat să fie conștiincioși și devotați țării, căci le va fi de folosul lor și copiilor lor și să fie întotdeauna contra aceluia care voiesc răul țării. A rugat pe cei prezenți să-și adreseze toate plângerile ce au conducătorilor lor și să aibă încredere în ei, că aceștia le vor satisface în măsura posibilităților. A mai spus că va scoate în curând un ziar intitulat „Glasul Romilor” și a cerut de la toți sprijinul, întrucât nu are mijloace materiale și că în acest ziar se va publica toate chestiunilor ce interesează Uniunea Romilor din România.

A luat apoi cuvântul dl. Gh.A. Lăzurică, președintele Uniunii Romilor din România, care a arătat cauzele ce l-au determinat să înceapă acțiunea ce desfășoară în cadrele Statutelor Romilor din România, pentru ridicarea din întuneric a poporului rom, spunând că în războiul mondial, la anul 1916, a fost grav rănit și că a rămas între fronturi, iar a doua zi a fost ridicat și dus la postul de ajutor de către un rom din comuna Vidra, cu care ocazie i-a jurat solemn acestuia că dacă va scăpa cu viață, va munci toată viața sa numai pentru binele poporului țigănesc, din care face parte. A descris apoi amănunțit istoria romilor, de la venirea lor din Asia până în zilele noastre, spunând între altele că deși poporul rom are o artă deosebită de a altor cetățeni și națiuni, el a fost cel mai persecutat din toate neamurile din Europa.

În România, poporul rom a fost rob până la anul 1856, când grație unor oameni de inimă care au studiat în țările din Apus, cu deosebire în Franța, și care reîntorcându-se în țară au dat libertatea tuturor romilor, întrucât ei și-au zis: „Oare aceștia nu sunt oameni, nu sunt ființe cu suflet ca și noi, pentru ce atunci trebuie să fie persecutați și omorâți fără milă?” A făcut apoi apologia numirilor ce au avut țigani până acum, când după o muncă istovitoare au putut afla că numele lor adevărat este rom și nu țigan. În ce privește chestiunile sociale, a spus că va organiza și forma atenee ambulante, care să umble prin centrele populate de romi, să țină conferințe și să dea producțiuni. A făcut câteva obiecții cu caracter moral. A mai spus că mai mulți oameni politici voiesc a-l atrage de partea lor, însă le spune în față că nu se ocupă cu politica. A mai spus că sunt dinastici supuși și subordonați legilor țării și îi iubesc pe con-

cetățeni și Patria, care poate fi mândră de asemenea popor. Fiind timpul înaintat a spus că ceilalți oratori vor vorbi la restaurantul „Carpați”, unde vor lua o masă comună.

Vorbirile, terminându-se la orele 17 și 50, la care au participat un număr de circa 500 persoane, dintre care circa 180-200 străini de localitate.

Au jucat apoi tot în Piața Regina Maria „Hora Unirii”, de unde cei adunați au plecat în frunte cu fanfara prin strada Regele Ferdinand până la restaurantul „Carpați”, unde au luat o masă comună circa 60 de persoane.

La masa comună s-au mai ținut câteva vorbiri, la fel cu cele de mai sus, iar după orele 12 noaptea a urmat dans în sala cea mare a restaurantului „Carpați”, care a durat până dimineața la orele 6.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.96-98)

68

România
Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
No. 24.106

Cluj, la 30 octombrie 1934

Domnule director general,

Referindu-ne ordinului domniei-voastre nr. 76.432 din 24 octombrie 1934, avem onoare a vă raporta că în ziua de 26 oct. 1934 a avut loc la Deva congresul județean al romilor (țigani), la care au participat circa 250-300 persoane, între care bărbați, femei și copii din județul Hunedoara.

Congresul a fost prezidat de către Sârbu Nicolae, președintele organizației unei romilor din județul Hunedoara, care a avut loc într-o grădină din strada Domnița Elena, proprietatea orașului Deva, unde a fost autorizat de către domnul prefect al județului.

La acest congres a participat din partea Uniunii Romilor din România dl. G. A. Lăzurică din București, președintele Uniunii.

La ora 13, președintele organizației din județul Hunedoara, în prezența d-lui prefect al județului, dr. Mioc, dr. Mosoigo Simion, directorul spitalului județean din Deva, profesorii Mihu Ioan, Sporea, directorul școlii normale, revizorul școlar al județului Hunedoara, dl. Popovici, cât și alte persoane marcante din Deva, a deschis congresul, iar în câteva cuvinte a mulțumit participanților, d-lui prefect și celorlalte personalități.

După deschiderea congresului, a urmat un serviciu religios oficiat de către părintele Duma, preot ortodox, ajutat de către părintele Chifa, cu care ocazie s-a sfințit drapelul organizației romilor din județul Hunedoara. Nașii drapelului au fost domnul prefect al județului și profesorul Miha Ioan.

Imediat după terminarea serviciului religios, dl. prefect în câteva cuvinte a îndemnat pe cei de față a activa numai pe cale culturală, și în special a urma școala și a respecta biserica. Dl. profesor Miha a îndemnat pe congresiști a activa pe teren cultural, social și moral. După cuvântarea d-lui profesor, dl. prefect a părăsit congresul.

Președintele Uniunii Romilor din România, Lăzurică, a ținut o cuvântare în care a arătat istoricul neamului romilor de la venirea în Europa și până în prezent, îndemnând pe romi a fi oameni de ordine și a fi supuși autorităților, a mai arătat că romii din România sunt în număr de circa un milion de suflete și că sunt oameni care întotdeauna au fost și sunt patrioți și nicidecum nu sunt dușmanii statului român, cum sunt alte minorități. În linii generale, a arătat activitatea Uniunii pe care a desfășurat-o până în prezent pe teren cultural, ca biblioteci, serbări, festivități artistice etc.

Congresul a luat sfârșit în liniște la ora 14.30, fiind seria cuvântărilor închiisă de către președintele congresului Sârbu Nicolae, după care a urmat o masă comună în restaurantul lui Oprea Constantin din Deva.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.100)

69

Declarație

Subsemnatul, Gh. Niculescu, președintele Asociației Uniunii Generale a Romilor din România, cu sediul în București, Piața Sf. Anton 10, în legătură cu adresa Consiliului Central Bisericesc nr. 7373/1934[1], declar următoarele:

În cursul anului 1933 s-au făcut 2 încercări pentru constituirea țiganilor în asociație, și anume: de către pretinsul arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu, sub denumirea de „Asociația Generală a Țiganilor din România”, și de către G.A. Lăzărescu-Lăzurică, sub denumirea „Uniunea Generală a Romilor din România”, acesta din urmă încercând chiar să obțină persoană juridică a asociației dar, având printre membri și oameni de proastă reputație, s-a dat aviz nefavorabil cererii. Totuși, G.A. Lăzărescu-Lăzurică continuă să inducă în eroare autoritățile și membrii asociației, asupra cărora încearcă diferite sisteme de șantaj și cred că prin uneltiri viclene a indus în eroare și Consiliul Central Bisericesc pentru a determina intervenția ce s-a făcut către Prefectul Poliției.

Cu acest prilej țin să lămuresc Onor. Consiliul Central Bisericesc asupra celor ce urmează:

1. G.A. Lăzărescu zis Lăzurică nu are nici o calitate de a reprezenta vreo asociație a romilor în România, întrucât a demisionat din calitatea de președinte a Uniunii Generale a Romilor din România, unde s-a introdus fără nici o vocație, nefiind rom și numai din dorința de a specula naivitatea unor oameni pentru a căror emancipare luptăm.

2. Pretinsa Uniune de sub conducerea d-lui G.A. Lăzărescu zis Lăzurică nu are nici o bază legală, fiind o creație fictivă, pentru a se putea erija ca îndrumător al neamului de romi, făcând diferite acte de sabotaj.

3. Nu eu, ci dl. G.A. Lăzărescu zis Lăzurică urmărește dezbinarea între romi, pentru care fapt și ca o dovadă elocventă pentru Onor. Consiliul Central Bisericesc anexez o copie cu o scrisoare a arhimandritului Calinic I. Popp Șerboianu, împreună cu cărțile de misionar fotografiate ale dlui G.A. Lăzărescu zis Lăzurică și Apostol Matei, eu rămânând credincios credinței mele strămoșești, care este cea ortodoxă.

În ceea ce privește acțiunile religioase și propaganda pe acest teren, Înalt P.S.S. Patriarhul o cunoaște îndeajuns, prin actul de la 14 octombrie a.c., când în înalta prezență a P.-S. Sale s-a oficiat la Ploești botezul celor 100 de romi.

4. Singura asociație recunoscută este cea de sub conducerea subsemnatului, care a obținut avizele favorabile ale autorităților competente și căreia urmează a i se conferi persoană juridică și morală.

Drept care dau prezenta declarație!

Președintele Uniunii Generale a Romilor din România
Gh. Niculescu

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.80)

[1] Vezi în acest volum documentul nr. 54 (adresa este însă sub nr. 7474).

România
Ministerul de Interne
Direcțiunea Administrației de Stat
Nr. 12.071-A/12 nov. 1934

Domnule Prefect,

În ultimul timp s-a constatat că majoritatea infracțiunilor comise contra proprietății și persoanelor pe întreg teritoriul țării se datorează și țiganilor nomazi, care cutureieră prin diferite județe, unii din ei cu autorizațiuni eliberate de acest departament.

Pentru înlăturarea răului semnalat, avem onoare a vă face cunoscut că ministerul a hotărât ca pe viitor să nu se mai dea țiganilor nomazi asemenea

autorizațiuni decât cu avizul prealabil al Inspectoratului General al Jandarmăriei și al organelor administrative respective și numai pe teritoriul unui singur județ.

În consecință, vă rugăm să luați măsuri pentru ridicarea tuturor autorizațiilor eliberate, până la data de 22 octombrie 1934, țiganilor nomazi în chestiune, pe care le veți înainta apoi acestui departament.

Ministru
I. Inculeț

Director
[indescifrabil]

(Arh.St.Cluj, Prefectura județului Cluj, dos. 101/1935, f.12)

71

România
Inspectoratul Regional de Poliție IV Cluj
Serviciul Poliției de Siguranță
No. 28.092/1934

Cluj, 11 decembrie 1934

Domnule director general,

Avem onoare a raporta că în ziua de 30 noiembrie 1934, în localul „Hasan” din Petroșani, s-a ținut adunarea romilor (țigani) din Valea Jiului, la care au luat parte circa 40 romi.

Adunarea a fost deschisă de către Costea Rudolf, care a propus să se aleagă un comitet necesar înființării filialei Petroșani a Uniunii Romilor din România, propunere ce a fost aprobată în unanimitate, alegându-se comitetul după cum urmează: 1. Munteanu Gheorghe, președinte; 2. Munteanu Iuliu, subpreședinte; 3. Costea Rudolf, subpreședinte; 4. Melac Ludovic, secretar; 5. Muscă Coloman, cenzor; 6. Berki Andrei, cenzor; 7. Berki Sándor, casier; 8. Muska Géza, membru în comitet; 9. Muscă Anton, membru în comitet; 10. Costea Francisc, membru în comitet; 11. Herchi Balázs, membru în comitet; 12. Berchi Ioan, membru în comitet; 13. Melac Coloman, membru în comitet; 14. Varga Iosif, membru în comitet; 15. Melac Pavel, membru în comitet; 16. Varga Zoltán, membru în comitet.

Au mai urmat apoi câteva discuții în legătură cu organizarea, după care adunarea a luat sfârșit în liniște la ora 13.

Inspector de poliție
[indescifrabil]

Șeful serviciului
I. Stănilă

Domniei Sale, Domnului Director General al Poliției. Direcțiunea Siguranței,
București

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.109)

11 decembrie 1934

Regele țiganilor vine la București?

Ziarul „Tempo” cu data de 11 decembrie a.c. publică alăturata informație cu privire la regele țiganilor, Mihai Kwieck, care se află la Cernăuți.

În București intenționează să ceară audiență polpredului sovietic Ostrovsky, pentru a se interesa de organizarea statului țigănesc din Rusia Sovietică, în vederea realizării unei mișcări pan-rome pentru înființarea unui stat țigănesc în India, pe malurile Gangelui.

Se anunță că Mihai Kwieck intenționează să facă o călătorie de studii în Republica Moldovenească de peste Nistru. Apoi se arată că Sovietele au înființat o universitate țigănească la Moscova, care ar număra două mii studenți.

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.108)

Prefectura Poliției Municipiului București
Serviciul Poliției Sociale și al Informațiilor
19.12.1934

REFERAT

Consiliul Central Bisericesc comunică prin adresa nr. 7474/1934 că sub auspiciile și cu sprijinul moral și material al Sfintei Patriarhii s-a organizat – cu sediul la București – Uniunea Generală a Romilor din România, cu scopul între altele de a îndruma spre o viață morală și religioasă pe toți romii din țară.

Unii însă dintre cei ce s-au bucurat de încrederea Sfintei Arhiepiscopii au început a propaga dezbinarea dintre romi, punându-se în slujba unor interese străine cu scopul sus-zisei Uniuni și contrare ideii sprijinite de biserica noastră, pentru care fapt li se retrage titlul și cărțile de misionari, și anume: Gh. Niculescu, N. Niculescu și Constantin Alexandrescu, toți cu domiciliul în București, Piața de Flori Sf. Anton, compartimentul nr. 10.

Anexat la adresa de mai sus, se înaintează un manifest semnat „Președinții Uniunii Generale a Romilor din România”: arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu, G.A. Lăzărescu-Lăzărică, publicist, Gh. Niculescu, mare comerciant, și președintele filialei Sibiu, Const. Gh. Brașoveanu, cu rugămintea de a se face cercetări prin organele polițienești cine a semnat și a răspândit manifestul în chestiune.

În urma cercetărilor noastre, s-a constatat că acest manifest a fost redactat cu ocazia congresului ce s-a ținut în ziua de 9 septembrie crt. în orașul Sibiu și a fost tipărit de tipografia „Vestemean” din același oraș, pentru care motive

s-au cerut relațiuni prin Chestura Poliției Municipiului Sibiu, care prin adresa nr. 18.976 din 1 noiembrie 1934 ne înaintează o copie după raportul trimis Inspectoratului Regional Cluj despre felul cum a decurs congresul romilor la Sibiu, împreună cu o declarație a d-lui Constantin Brașoveanu[1], din care rezultă:

– Tipărirea manifestului a fost finanțată de romii intelectuali din Sibiu.

– Că a fost copiat după un manifest al d-lui Calinic I. Popp Șerboianu și adaptat locului.

Din cercetările noastre rezultă următoarele:

În cursul anului 1933 s-au făcut 2 încercări pentru constituirea țiganilor în asociație, și anume: de către pretinsul arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu, sub denumirea de Asociația Generală a Țiganilor din România, și de către G.A. Lăzărescu-Lăzărică, sub denumirea de Uniunea Generală a Romilor din România, acesta din urmă încercând chiar să obțină personalitate juridică asociației de sub conducerea sa. Însă întrucât această asociație având printre membrii săi și oameni de proastă reputație, s-a dat aviz nefavorabil cererii.

G.A. Lăzărescu-Lăzărică nu are nici o calitate de a reprezenta vreo asociație a romilor din România, iar intervenția consiliului central al bisericii s-a făcut în urma cererii făcută de acesta. Singura asociație recunoscută este aceea de sub conducerea d-lui G. Niculescu, care a obținut personalitate juridică.

În declarația dată de G. Niculescu, arată că activitatea domniei sale pe tărâm religios este bine cunoscută I.P.S.S. Patriarhul, prin actul de la 14 octombrie a.c., când în prezența I.P.S.S. Patriarhul s-a oficiat la Ploiești botezul celor 100 de romi și prin urmare nu dânsul, ci G.A. Lăzărescu-Lăzărică urmărește dezbinarea între romi.

Referind la cele de mai sus, vă rog a dispune comunicarea rezultatelor comunicărilor voastre, anexând și actele justificative.

Comisar ajutor
[indescifrabil]

(Arh.St.București, Prefectura Poliției Capitalei, dos. 123/1933, f.103)

[1] Raportul înaintat Inspectoratului de Poliție Cluj și declarația lui C. Brașoveanu, în același dosar, f.99-101. Textual, cel din urmă declară: „Manifestul redactat pentru congresul romilor din județul Sibiu, ținut în ziua de 9 septembrie a.c., a fost copiat după manifestul d-lui arhimandrit Calinic I. Popp Șerboianu. Domnia sa mi-a dat cuvenita învoire să-l copiem. Manifestul a fost copiat la Tipografia «Vestemean» din Sibiu și tipăritura lui a fost finanțată de romii intelectuali din Sibiu” (f.101).

Domnule Primar,

Subsemnații, locuitori în Cluj, Colonia Țiganilor de lângă fabrica „Iris”, cu profund respect venim a vă ruga să binevoiti a dispune să ni se dea în mod *gratuit lemne*, căci înghețăm cu toții de frig.